

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3124, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica številka 1, telefon št. 65.
Rokopis se ne vračaja.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina: enoletna 120 dinov. Za inozemstvo Din 40.—

Preokret v Rumuniji

V spominu so še dramatični notranje-politični zapletitjavi v Rumuniji proti koncu preteklega leta, ko je po porazu Tatarske vlade pri volitvah nastalo vprašanje kdo naj sestavi novo rumunsko vlado. Viadar se je odločil za rešitev, ki je močno presenetila tudi inozemstvo. 29. decembra je prevzel vladne posle v svoje roke Goga, šef do takrat malopomembne desničarsko usmerjene krščanske ljudske stranke ki ni pri volitvah par dni poprej zbrala na svoji listi niti 10% vseh oddanih glasov.

Ako je nastop Gogove vlade vzbudil pred dobrimi šestimi tedni veliko presenečenje pri vseh poznavalcih rumunskih političnih razmer, ne moremo tega v enaki meri trditvi o najnovejši spremembi, dasi je seveda tudi ta priša nepričakovano. Notranjepolitični razvoj v Rumuniji pod Gogovo vlado je nedvomno nakazoval verjetnost bližnje spremembe političnega kurza ki je naletel ne le na hude notranjepolitične, temveč tudi na zunanjepolitične težave.

Ko je bil kralj Karol poveril sestavo vlade Gogi, se je ta korak oficijozno utemeljeval s tem, da je hotela krona upoštevati desničarsko usmerjeno javno mnenje in s tem preprečiti še hušje radikaliziranje rumunskega naroda na desno. Trdilo se je tudi, da je bil s to rešitvijo še najbolj prizadet voditelj fašistične »Železne garde« Codreanu, kateremu je bila z desničarskim režimom odvzeta možnost nadaljne pretirane demagoške propagande. Nenadni preokret rumunske politike na desno pa očitno še ni dozorel v razpoloženju volilcev, kajti reakcija demokratične opozicije se je pojavila že takoj splošno v taktiki obliki, da so morali odgovorni čimprej z njo računati.

Ze Tatarsko režim je predstavljal v Rumuniji neke vrste polautoritativni sistem. Razpolagal pa je v parlamentu s trdno večino in do zadnjih volitev se je vedno mogel tudi sklicevati na formalno zaupanje naroda. Splošno se je pričakovalo da se bo prehod v polnoautoritativni sistem kakršnega je predstavljal kabinet Goge, izvršil zupet ob formalnem odobranju volilcev in poznavelec razmer niso dvomili da bo Goga pri volitvah znal dobiti večino. Vsa zadnja leta so namreč v Rumuniji pokazala, da so mogoči najrazličnejši eksperimenti, dokler so opozicijske skupine zlasti pa obe najjačji demokratski stranki liberalna in narodnozarnistična v sredi medsebojni borbi. Povrh se sprotne intrige izkopale med kraljem in caranistično stranko globok prepad nezaupanja ker so kralju opisovale voditelja te stranke Mania kot osebnega nasprotnika in tajnega povzročevalca mnogih proti kralju naperjenih vesti in govorov.

Gogov režim je opoziciji odprl oči. Spoznala je da je prišel čas, ko je treba potisniti ob stran medsebojna strankarska nasprotja Mania ki je bil glavni povzročitelj povratka kralja Karola na prestol, a se je pozneje užaljen umaknil v ozadje, je v kritičnem času z energično sesto raztrgal mrežo intrig in kralj Karol je v patriotični zaskrbljenosti storil vse, da se preteklost pozabi. Sprejel je Mania v dolgi avdienci, ki je bila za razvoj položaja odločilnega pomena.

Kakor vse kaže, pomena najnovejši prevrat v Rumuniji povratek k zdravemu načelu, da se naj državno življenje razvija na osnovi ravnotežja demokratičnih sil med narodom. Nova vlada ima izrazito prehodni značaj. Ona predstavlja nevtralni režim ki naj v interesu države in naroda izvrši priprave za stabilizacijo prilik na podlagi svobodnih volitev, v katerih bo nauk iz prošlega časa očuval rumunske stranke pretiranosti in medsebojne zaostrenosti ter tako omogočil da pride volja naroda brez potresov in brez eksperimentov do oravega izraza.

Notranjepolitično vprašanje antisemitskega čiščenja je Rumuniji pričelo ustvarjati gospodarske težkote. Spravilo pa jo je tudi radi prevzetih manjšinskih obvez v mednarodno zadrego. Toda te težkote bi bil morda Goga premagal, da ni njegova vedno očitnejša zunanjepolitična preorientacija vzbudila vznemirjenja in nevolje pri zaveznikih na evropskem zapadu. V spominu so še takušnje reakcije rumunskih zaveznikov na novi rumunski kurz zlasti v pogledu dobave vojnega materiala. Evropska javnost tudi ni prezrla napol uradnega svarila iz Moskve o oživilju ni besarabskega vprašanja. Najnovejša zadeva s sovietskimi odpravnikom poslova Butenkoma, o katerem so nekatere propagandne centrale že senzacionalno ugotavljale da je bil »uradno« ugrabljen iz Moskve je v vsi to zunanjepolitično zmedo vnesla še nove momente napetosti in tudi realnih nevarnosti. Prva poročila iz Londona ki govorijo o zelo simpatičnem sprejemu novega preobrata v Rumuniji v angleških političnih krogih samo potrjujejo domneve, da se v Londonu s prejšnjim Go-

Prehodna vlada v Rumuniji

Nova vlada pod predsedstvom patriarha naj omogoči normalizacijo notranjepolitičnega položaja in zopet pridobi zaupanje tradicionalni zunanji politiki Rumunije

Bukarešta, 11. febr. AA. Kriza rumunjske vlade je bila rešena že ponoči z imenovanjem vlade nar koncentracije pod predsedstvom patriarha Mirona Cristea in podpredstvom Tatarsca, ki je postal zunanji minister. Glavni vzrok, ki je povzročil padec prejšnje vlade, je bila ostrina nota Sovjetske unije zaradi zarotnega izginotja poslaniškega odpravnika Butenka. Nota proučuje sedaj z največjo pozornostjo tudi nova vlada. Zide se po vsej Rumuniji veselo načra protivladovske Gogove vlade, svoje veselje pa kažejo zelo diskretno, da ne bi povzročili odpora Železne garde.

Nova vlada je sestavljena takole: predsednik patriarh Miron Cristea, namestnik predsednika in zunanji minister Tatarscu (liberalec), notranje zadeve Calinescu (bivši član narodne kmečke stranke, sedaj brez stranke), finance Canelou (liberalec), vojska in mornarica general Viktor Antonescu, narodno zdravje Costinescu (liberalec), industrija in trgovina Argetoianu, promet Angelescu (rumunska fronta), kmetijstvo Camaracescu (bivši caranist, ki velja za strokovnjaka), javna dela Ioanicescu (rumunska fronta), prosveta Viktor Jamandi (liberalec), Minister za pravno-odpise še ni imenovan. V poštev prihaja glavni urednik lista »Universul« Popescu ali pa neki višji uradnik. Ministri brez portfelja so prof Jorga (nacionalni demokrat), Constantinescu in Angelescu (liberalec), general Averescu (ljudska stranka), Valda Voevod (rumunska fronta) general Voitoianu (liberalec skupne Jurta Bratianu) in Mironescu (bivši caranist, sedaj izven strank).

Dopolodne so novi ministri prevzeli svoje resore. Dopolodanska seja ministrskega sveta je bila zelo dolga. Na seji so sestavili manifest, ki prvi med drugim, da misli vlada voditi na področju notranje politike nacionalno politiko, v zunanji politiki pa ohraniti prijateljske zveze s sosedi in dosežati zveze ter nadaljevati politiko zблиžanja z vsemi velikimi državami. Nadeje je vlada sklenila podaljšati rok za predložitev dokumentov za revizijo državljanstva Židov do 10. marca. S tem sklepom je vlada potrdila načelo svoje prednice, vendar računajo, da bo revizija državljanstva izvršena z vsemi pravnimi poroštv.

Obsedno stanje po vsej državi

Davi je v zgodnjih jutranjih urah izšla posebna izdaja uradnega lista, v kateri je bil poleg ukaza o imenovanju nove vlade objavljen tudi dekret, s katerim se proglašja v interesu ohranitve reda in miru obsedno stanje za vsa država. Vsa oblast v pogledu vzdrževanja javnega reda in miru in izvajanja policijske oblasti preha na vojsko. Okrožni prefekti so suspendirani in prevzamejo njihove posle vojaški poveljniki. Dekret navaja vse člene kazenskega zakona, ki spadajo v doboče pod sodstvo vojaškega sodišča. Vojaške oblasti so pooblašene, da smejo vršiti hišne preiskave. V roku 48 ur mora vsak zasebnik izročiti najbližji vojaški oblasti vse orožje in municijo. Na koncu določa dekret, da bo obsedno stanje trajalo dokler se razmere v državi ne bodo uredile, tako da bo mogoča zopet pravilno funkcionirati redna državna uprava. Naredna nosi poleg kraljevega tudi podpis predsednika vlade patriarha Mirona ter notranjega, vojnega in pravosodnega ministra.

njo. To je in mora biti odslej najvišji zakon za mene in za vsakogar. Po tej poti pojdemo naprej! Tako nam Bog pomagaj!

Odgoditev volitev v parlament

Poslanske volitve, določene za 2 marec, so bile odgojene s kraljevim ukazom na nedoločen čas.

Vojaški poveljniki namesto prefektov

Bukarešta, 11. febr. v s kraljevim ukazom bodo v 71 upravnih okrožjih imenovani za prefekte vojaški poveljniki.

Bukarešta, 11. febr. p Kralj poroča agenciji Radio je vlada danes dovolila založništvo vseh listov, ki jih je ukinila prejšnja vlada.

vleja, da omojo te liste spet izdati. V nekaj dneh bodo začeli znova izhajati razni dnevniki, ki so bili pred nekaj tedni proklamirani za žilovska glasila in ukinjeni.

Izjava liberalne stranke

Liberalna stranka je objavila komunistične, ki pravi, da ne misli delati težko novi vladi, vendar pa se ji zdi potrebno poudariti, da so njeni člani vstopili v sedanjo vlado izključno kot bivši sodelovalci krone.

Patriarh Miron Cristea

Novi ministrski predsednik patriarh Miron Cristea je poglavar svetega sinoda. Star je 70 let ter je po rodu iz Sedmograške Univerzitetne študije je končal v Budimpešti. Kot duhovnik in urednik glasila rumunskih pravoslavcev na Madžarskem se je vedno zavzemal za pravice Rumunov na Madžarskem. V rumunski narodni skupščini je decembra meseca 1918 prečital izjavo o priključitvi Sedmograške Rumuniji L. 1925 je bil izvoljen za patriarha rumunske pravoslavne cerkve. Za časa vladanja sedanjega prestolonaslednika Mihaela pa je bil imenovan v regent-ski svet.

Prvi odmevi v inozemstvu

V Franciji

Bukarešta, 11. febr. O. Odhod Gogove vlade v Rumuniji so francoski politični krogi pozdravili z velikim zadovoljstvom. Tudi vsi francoski listi pozdravljajo spremembe, ki jih je kakor naglašajo izvršil kralj Karol ob 12 uri.

»Petit Parisien« ki velja za glasilo zunanjega ministrstva, p. še, da je Gogova vlada padla pod pritiskom javnega mnenja ki je bilo skrajno ogorčeno, ker je tako mala in neznaatna stranka, kakor je Gogova krščanska ljudska stranka, hotela terorizirati vso državo. Gogov režim je postavil na glavo vsa načela ki si jih je v teku desetletij postavil rumunski narod. Politika ki jo je vodila Gogova vlada je bila nevarna za dinastijo in državo. Goga je ob vsakem svojem koraku naletel na odpor doma in v tujini. Namesto, da bi njegova vlada izvajala koristne in potrebne reforme se je vrgla na preganjanje Židov. Prav taka rasna politika nima nobenega smisla v državi v kateri so se že od nekdaj krzale razne rase.

Afera sovjetskega odpravnika poslova Butenka je napravila položaj Gogove vlade nevdržan. Goga ni bil v stanju, da bi pojedini usodo tujega diplomata, ki je izginil v Bukarešti pri belem dnevu. Moskva je zahtevala preiskavo in pojasnila s postopanjem Gogove vlade se je Rumunija izpostavila nevarnosti sovražstva velike Rusije. Zato je moral priti do tega, kar se je zgodilo.

Socialistični »Populaire« piše med drugim, da je padec Gogove vlade povzročilo več okolnosti med katerimi pa so najvažnejše 1. Gogova vlada se je naslanjala na malo, neznaatno politično stranko in ni znala pritegniti niti ene izmed vodilnih

rumunskih političnih strank. 2. Poskus, da se ustvari protuželezni gardi na desnici ni uspel. 3. Dogodki v Nemčiji so psihološko vplivali na razpoloženje v Rumuniji. S temi izjavami se strinja tudi »Petit Journal« ki naglašja, da obstaja brez dvoma zveza med dogodki v Nemčiji in krizo v Rumuniji, pri čemer pa je igral veliko vlogo ojačni vpliv Anglije.

V Angliji

London, 11. febr. O. Angleški listi objavljajo obširna poročila iz Rumunije in ne prikrivajo svojega zadovoljstva nad padcem Gogove vlade. »Daily Telegraph« in drugi listi naglašajo da se je likvidacija Gogovega režima že pričakovala, ker je o priliki zasedanja sveta Društva narodov Eden opozoril rumunskega zunanjega ministra Micesca, da je napravila politika Goga zelo slab vtis in izzvala nerazpoloženje pri zapadnih veleposlanih, od katerih Rumunija v takih okoliščinah ne sme pričakovati nikake podpore. V ostalem priznavajo londonski listi, da je padec Gogove vlade pripisal v prvi vrsti pritisku Francije in Anglije, ki nista mogli mirno gledati, da nekdaj ruš ravnotežje v južnovzhodni Evropi. London dela sicer brez velikega hrupa, toda zna odločno izjaviti svojo voljo. »Daily Mail« in »Times« pišeta, da je s padcem Goga doživela poraz tudi politika, ki se je skušala zadnje čase uveljaviti v Podunavju.

Na Poljskem

Varšava, 11. febr. AA. Izpremembe v Rumuniji objavlja tukajšnji tisk kot največjo senzacijo. »Gazeta Polska« in nekateri drugi listi pravijo, da je Gogova vlada padla predvsem zaradi napetosti, ki je nastala med Železno gardo in nekaterimi drugimi skupinami. Čeprav je Železna garda razglasila, da ne bo sodelovala v volilnem boju, to ni moglo omiliti postritve notranjega političnega položaja. Polinaj bi postal še posebno težaven, če bi Železna garda vnovič dosegla pri volitvah velike uspehe. List pravi, da bo nova vlada morda avtoritarnega značaja, pa ni izključeno, da gre samo za prehodni kabinet. »Kurir Poranny« poudarja da se rumunska zunanja politika ne bo spremenila. Naloga nove vlade bo predvsem stabilizirati notranjepolitične razmere. Tudi ta list misli, da gre samo za prehodno vlado.

V Avstriji

Dunaj, 11. febr. AA. Avstrijski listi pripisujejo padec Gogove vlade notranjim in zunanjepolitičnim težavam. »Wiener Neueste Nachrichten« pravijo, da padec Gogove vlade ne pomeni vrnitve v preteklost, »Reichspost« pa misli, da so se levčarski in desničarski nasprotniki združili, da vržejo Gogovo vlado.

Obstreljevanje Madrida

Pariz, 11. febr. v. Noči na petek je nacionalistično topništvo zopet močno obstreljevalo Madrid. Obstreljevanje se je pričelo ob 23 ur ter trajalo skoraj eno uro. Ob koncu je skoraj vsako minuto padlo 15 do 20 granat v mesto.

Nacionalistično poveljstvo objavlja: Sovražni oddelek je v odseku Alfambre skušal izvesti protinapad, pa smo ga popolnoma uničili z ognjem iz strelnic. V zgodovini nad Siero Palomero smo zaletli ostanke rdečega bataliona in sicer 200 mož. Drugi sovražni protinapad v odseku Villa Alba je bil tudi odbit. Po poročilih iz dobro poučenih virov je v pokrajini Manresi, nekdanj najbogatejšem delu Katalonije, zavladala strašna beda zaradi industrijske krize. Skoraj vse tekstilne tovarne, glavni vir blagostanja, so zaprte, le v nekaterih še delajo po en dan ali dva na teden.

Hitler se vrne v Berlin 15. t. m.

Berlin, 11. febr. AA. Kancelar Hitler se bo vrnil v Berlin 15. februarja. Ko bo zvečer spoznal za tuje inkomite.

Papen v Berchtesgadnu

Dunaj, 11. febr. AA. Osvobodjeni nemški poslanik Papen se je odpravil v Berchtesgaden, kjer ga bo sprejel Hitler. Na Dunaj se bo vrnil v nedeljo.

Notranja in zunanja politika nove vlade

Patriarh Miron o političnem programu novega režima

Dejstvo, da načeluje novi vladi narodne koncentracije patriarh Miron Cristea, smatrajo v javnosti kot jamstvo da bodo prenehale politične borbe in tekovanja strank in da bo rumunska pravoslavna cerkev zastavila ves svoj vpliv za to da zagotovi miren notranjepolitični razvoj. V svojem nagovoru na kralja ob zaprisegi je novi ministri predsednik izjavil, da se bo njegova vlada prizadevala vzpostaviti mir in red v državi, ki je bil moten zaradi borbe mnogostevilnih političnih strank. Kmet bo zopet dobil možnost, da bo mirno oddeleval svoje polje.

Zunanjepolitične smerice nove vlade je min. predsednik Miron Cristea v svojem nagovoru na kralja orisal takole: Ojačanje zaupanja naših zaveznikov, ki jih potrebujemo in naših sosedov, s katerimi hočemo živeti v sporazumu je glavna smerica zunanje politike nove vlade. Interesirani smo na tem da razširimo svoja prijateljstva v interesu mira. To so zunanjepolitični cilji nove vlade.

Manifest kralja Karola

V zvezi z izvršenimi spremembami je kralj Karol danes objavil manifest na rumunski narod. Manifest naglašja, da so z izvršenimi spremembami začasno izključene politične stranke ne samo iz vlade nego je sploh zabranjeno vsako delovanje vseh političnih strank. Ze osem let so osredotočena vsa moja prizadevanja, naglašja kraljev manifest dalje, na to, da se notranji red v državi postavi na čvrsto podlago. Dostoj sem vodil državo vedno nastlanjajo se na politične stranke v trdnem prepričanju, da mora državno vodstvo sloneti na čim širši podlagi, v teku sedanje volilne kampanje pa so posamezne stranke v težnji, da si pribore čim večje število glasov razvile delovanje, ki je dušo in srce vsega naroda nanolino z velikim nemiro in skrbjo. Ta nemir se je izkazal kot skrajno škodljiv in je omajal same temelje rumunskega nacionalnega življenja. Toda Rumunija se mora rešiti! Zato sem se odločil in trdno sklenil oživitviti svojemu staro zamisel, da rešim in okrepim domovino. Napravil sem konec dosedanjemu nezdravemu in nevarnemu stanju. Za nacionalni obstoj je bila nujno potrebna govornim režimom nikakor niso mogli spopriznati. Sedaj se bo obisk kralja Karola v angleški prestolnici mogel izvršiti v predvidenem roku in z namenom političnim poudarkom. Nova vlada bo pomenila torej tudi razčiščenje zunanjepolitične situacije Rumunije. Rumunija je naš prijatelj in zaveznik in njene okrepitve se bo veselil tudi celokupni jugoslovanski narod.

nova vlada, prosta vpliva vseh političnih strank, vlada, ki bo delala zgolj po svojih patriotskih čustvih in ki bo imela možnost, da vse svoje sile posveti blaginji naroda in države. Zaupam in računam na zdravo zavest rumunskega naroda. Trdno prepričan, da me bo z vsemi silami podpiral v prizadevanju, da v temem in neposrednem sodelovanju z narodom v teh težkih časih s herojski mi čini režim Rumu-

Dr. Ante Pavelić †

Včeraj v Zagrebu umrl bivši podpredsednik Narodnega veća in bivši predsednik senata

Zagreb, 11. febr. O. Davi ob 3.30 je umrl v sanatoriju v Klačevci ulici senator in bivši predsednik senata dr. Ante Pavelić. Pokopani dr. Pavelić je bil že dolgo bolan in je zaman iskal lekka pri najboljših zdravstvenih imel je tur na hrbtni deli. Od Novembra leta se je bolezen stalno slabšala in je trpel bolnik hude bolečine. Zaradi dolgotrajnega bolehanja je telesno močno opešal. Pred tremi dnevi se je pridružila še pljučnica, ki si je danes podlegel.

Pogreb bo v nedeljo dopoldne ob 11. Pokopnik zapušča vdovo Olga, rojeno Dolan iz Gospića, s katero je imel v srečnem zakonu pet sinov in eno hčerko. Vsi sinovi zavzemajo ugledne položaje. Najstarejši dr. Ante je tajnik zunanje ministrstva dr. Lovro je zobozdravnik dr. Račovan zdravnik dr. Nikica šef kabineta predsednika senata dr. Ivo odvjetnik pripravnik, hčerka Neda pa je sorogga bivšega podhans in znanega športnega delavca dr. Hadžija.

Pokojnika rožnata je prešla že danes veliko število sožalnih izrazov iz vseh delov države. Med prvimi so izrazili sožale Nj Vse knez namestnik Pavle kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović predsednik vlade in posamezni ministri, prav tako tudi številni pokojnikov politični sodelavci in prijatelji. Zagrebški listi objavljajo tople pisane nekrologe, v katerih opisujo nacionalno delo pokojnika v predvojni in novojni dobi, zlasti na njegove velike zasluge l. 1918, ko le 1. decembra prečital v Beogradu pred regentom Aleksandrom adresno Narodnega veća o zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dr. Ante Pavelić je bil rojen 19. maja l. 1869 v Gospiću, kjer je dovršil gimnazijo, nato pa študiral medicino v Gradcu in na Dunaju. Doktor medicine je postal l. 1896 na Dunaju kjer se je kasneje specializiral za zobno zdravništvo, po končanih študijah pa se je posvetil zdravniški praksi v Zagrebu.

V politično življenje je posegel že kot dijak. Bil je pristav Starčevićevе stranke prava ter je bil na njenem programu izvoljen za poslanca v hrvaškem saboru prvot l. 1906. Po smrti Mile Starčevića je bil izvoljen za predsednika stranke prava ter je ostal poslanec hrvaškega sabora do njegove likvidacije. Pred zaključkom svetovne vojne se je

dr. Pavelić živo udeleževal pri organizaciji Narodnega veća v Zagrebu, ki mu je bil podpredsednik. Predsedoval je tudi znamenitem sestanku predsednikov pokrajinskih narodnih svetov ko se je sestavil začasni odbor Narodnega veća ter je bila izvoljena delegacija za razgovore s srbsko-hrvaško koalicio zaradi njenega vstopa v Narodno veće, do česar je tudi prišlo.

Ko je 29. oktobra l. 1918 hrvaški sabor proglasil na svoji zgodovinski seji odcepitev od Avstro-ogrskce, je prešla vsa oblast na Narodno veće. Čegar podpredsednik je bil dr. Ante Pavelić. Dne 1. decembra, je dr. Pavelić v Beogradu v imenu delegacije Narodnega veća slovesno prečital in izročil tedanjemu regentu Aleksandru adresno Narodnega veća, na podlagi katere je bilo izvršeno s kraljevskim proglašanjem zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo.

Tudi v prvem začasnem narodnem predstavništvu je dr. Pavelić zelo živo sodeloval. Bil je tedaj predsednik Narodnega kluba. Pri volitvah v konstituanto največ kandidiral, temveč se je umaknil iz političnega življenja. Po obnovitvi parlamenta l. 1931 se je pridružil taborniki JRDS ter postal član njenega glavnega odbora. Dne 9. januarja l. 1932 je bil s kraljevim ukazom imenovan za senatora. Jugoslovenski senat ga je na prvih dveh zasedanjih izvolil za svojega predsednika.

V senatu se je v zadnjem času dr. Ante Pavelić umaknil iz ospredja in ravno tako se ni udeleževal več javnega političnega življenja. Bolehal je že celo leto in in je nazadnje podlegel opernemu sarkomu, ki je strel njegovo življensko silo.

Ime dr. Ante Pavelića ostanje za večno zvezano s prevratno dobo našega osvobodjenja in zedinjenja in v spominu na tiste čase bo ostalo njegovo ime zapisano v zgodovinski knjigi našega naroda. Naj počiva v miru!

Pogreb na državne stroške

Beograd, 11. februarja AA. Vlada je sklenila pokopati bivšega predsednika senata dr. Ante Pavelića na državne stroške. V imenu vlade se bo pogreba udeležil trgovski minister dr. Milan Vrbanić. Senat bo zastopal predsednik dr. Željimir Mažuranić.

Začetek skupščinske proračunske debate

Včeraj so govorili prvi zastopniki vladne večine in opozicijskih skupin - Prijavljenih je 30 govornikov

Beograd, 11. febr. p. Danes se je pričela načelna proračunska debata v narodni skupščini, ki ji je na seji v sredo naredil uvod finančni minister Letica s svojim ekspozicijem. Za načelno proračunsko debato se je doslej prijavilo že okrog 30 govornikov. Danes se je vrstilo nekaj glavnih govornikov, prvi med njimi glavni govornik vladne večine dr. Oton Gavrilović. Njemu je sledil dr. Velja Popović kot glavni govornik JNS, zatem še na dopoldanski seji Fran Zupančič, popoldne pa dr. Riko Fux, Mita Dimitrijevič, Pavel Matičica, Vojta Lazič in Milan Lazič. Jutrišnja seja skupščine bo namenjena predvsem verificaciji mandatov novih narodnih poslancev.

Predlog zakona proti prodaji kmečkih posestev

Današnja seja se je pričela kmalu po 9. uri. Sprejeli so zapisnik, nato pa je bil sponošen nujen predlog narodnih poslancev Miliwoje Isakovića in tovarišev iz JNS, naj se določbe točke 4a § 471 zakona o civilno pravnem postopku z dne 20. februarja 1885, ki je veljal za kraljevino Srbijo, razširijo na kraljevino Jugoslavijo in ukinitavo vse druge določbe, ki tem določbam nasprotujejo. V imenu predlagateljev je posl. dr. Kosta Popović utemeljeval nujnost predloga. Rekel je, da je mala Srbija že pred 70 leti štela malega kmeta s tem, da mu je zagotovila hišo, minimum zemljišča in vse potrebno orodje, ki mu ga nihče ni mogel odvzeti. Likvidacija kmečkih dolgov grozi sedaj ravno najrevnejšim kmečkim ljudem z resničnim propadom. Zato je ta zakonski načrt zares nujen.

Pravosodni minister Simonović je odgovoril, da je problem resen in nujen. Vlada se prizadeva ga ugodno rešiti, vendar pa so ta vprašanja tako komplicirana, da jih na enoten način ni mogoče urediti. Bilo je že več konferenc in sestankov, na katerih so se srbske zadrge in pravniki zavzemali za tako zaščito malih kmečkih ljudi, vsi ostali pa so bili proti njej. Vsekakor bo zahteval pooblastila s katerimi ni bilo mogoče s posebnim zakonom spraviti vse težke prilike v red. Zato ne more pristati na nujnost za predloženi zakonski načrt. Nato je tudi skupščinska večina odklonila nujnost.

Obvestila in interpelacije

Narodna skupščina je bila nato obveščena, da ji je verificacijski odbor predložil poročilo o verificaciji mandatov novih narodnih poslancev. V verificacijskem odboru je nastal spor glede mandata nasleđu ka umrlega zagrebškega poslanca dr. Jurisje. Zato sta bili Narodni skupščini predloženi dve ločeni poročili. Većinsko poročilo je sestavil posl. Dimitrije Marković, manjšinsko dr. Ljudevit Auer. Po zakonu o poslovanju redne narodne skupščine mora v takem primeru Narodna skupščina na posebni seji razpravljati o verificaciji novih mandatov.

Narodni skupščini je bilo predloženo tudi več interpelacij, za katere so interpelacije po vrsti zahtevali nujnost. Većino interpelacij je zahteval poslanec Velimir Jojić. Prizadeti ministri so na nujnost pristali. Interpelacije posl. Jojića se nanašajo na dogodeke ob beogradjskem obisku francoskega znanjega ministra, na razpust osrednjega odbora Narodne odbrane v Beogradu ter na razne lokalne ali personalne zadeve.

Skupščina je bila posebej obveščena, da je nar. posl. Franjo Novaković, ki je bil pred tremi leti na listi dr. Mačka izvoljen za narodnega poslanca v sreču djurdjevačkem, skupščinskemu predsedstvu predložil svoja pooblastila v odobritev. Ko je skupščina še dovolila dopuste nekaterim narodni poslancem med njimi tudi Stanku Hočevarju za 10 dni, je predsednik Čirić prečitaval zahvalno brzojavko Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla za sožalje, ki mu je ga narodna skupščina izrazila zaradi smrti njegove in danskega princa Nikole, očeta Nj. Vis. kneginje Olge.

Proračunska razprava

Ko je skupščina nato prešla na dnevni red, je predsednik Čirić najprej prošil, naj se vsak govornik omeji na čas, ki mu je določen, in naj nihče ne čita svojih govorov, nego naj prosto govori kakor to določa slovnik. Sporočil je še, da je določena lista govornikov za vse seje do torška zvečer. Dosedaj se je prijavilo za načelno debato o proračunu 30 narodnih poslancev. Seje bodo dopoldne in popoldne.

Glavni govornik vladne večine

Prvi je dobri dve uri govoril posl. dr. Oton Gavrilović, član poslanskega kluba JRZ. Dr. Gavrilović je branil in hvallil vladno finančno in sploh gospodarsko politiko ter dokazoval, da sta neutemeljena skepa in pesimizem, ki so ju kazali nekateri opozicijski govorniki v finančnem odboru. Za oceno gospodarske situacije so najbolj merodajni podatki o naši zunanji trgovini. Ta se je v zadnjih letih povečala za sto odstotkov. Dr. Gavrilović je podrobno navajal te podatke. Nadalje je naglašal, da so cene pridelkom in vobče izdelkom naravnih in so se zlasti cene kmečkim pridelkom močno dvignile. Enako se je povečala zaposlenost delavstva. Promet na železnih cestah se je povečal za 20 na rekah in morju za 37 odstotkov. Državni dohodki v skupnem so se dvignili za 20 odstotkov. Na demarnem tržišču je opažati obilje, državni bononi se zlahka plasirajo. Tudi kreditno gospodarstvo se je zboljšalo. Zamrznjena reka jugoslovenskega gospodarskega življenja se je otarila in premaknila. Povsod so ljudje zaposleni. Povsod se je življenjski standard dvignil. Končno je govornik izrazil željo, naj bi se kliringi odpravili ter končal s pozivom, naj skupščina izrazi svoje zaupanje dr. Stojadinoviću in glasuje za proračun.

Dva opozicijska govornika

Drugi govornik je bil bivši minister dr. Velja Popović (JNS). Tudi njegov govor je trajal skoro dve uri. Podal je obči pregled notranje-političnih dogodkov in momentov v zadnjih letih in zlasti v preteklem. Obširno je dokazoval, da skupščinska večina ne nadaljuje šestojanuarske politične ideologije in ne izvaja obveznosti in dolžnosti, ki jih je prevzela z izvolitvijo. Zato pa te večina tudi nima več zaupanja večine jugoslovenskega naroda. Narodna skupščina si ni znala priboriti potrebne ga spoštovanja za svoje sklepe.

Dalje je govornik razpravljal o demokraciji v zvezi s politiko sedanje vlade ter o taktiki napram združeni opoziciji. Očital je vladi, da je s svojo taktiko ona sama največ pripomogla k zagrebškemu sporazumu, ki se sedaj ravno izvaja v krogov vladne večine. Tako napada. Nato je obširno govoril o razmerah na Hrvaškem, pa nato tudi o razmerah v Sloveniji. Orisal je potek borb za in proti koncordatu ter zaključil z obeležitvijo jugoslovenskega programa. Izjavil je, da bodo oni in člani njegovega kluba glasovali proti proračunu.

Zadnji dopoldanski govornik je bil narodni poslanec inž. Fran Zupančič. Obširno je govoril o politiki sporazuma in nazadnje izjavil, da bo glasoval proti proračunu.

Popoldnanska seja

Ob 14.15 je bila dopoldnanska seja prednjena, dobri dve uri pozneje pa se je delo v skupščini spet nadaljevalo.

Prvi popoldnanski govornik je bil ljubljanski poslanec dr. Riko Fux. V svojem govoru se je podrobno bavil z razmerami v d. avsp. banovini. Govoril je nato o centralizmu in birokraciji ter obširno o gospodarskem in socialnem položaju v Sloveniji, kjer ni opažati zboljšanja, ki o njem govorje poslanci vladne večine. Kritiziral je sedanji finančni sistem z njegove socialne plati in poudaril, da niži z dolga ne odgovarja jugoslovenskemu duhu, ker obremenjuje nekatere državljane bolj, druge manj. Najhuša je fiskalna obremenitev v dravski banovini, ki ima poleg državnih še izredno visoke samoupravne davke. S podrobnimi podatki je dokazoval davčno preobremenitev po posameznih slovenskih občinah. Pri tem pa mora pasivna banovina podpirati druge, ki so v resnici aktivne.

V drugem delu svojega govora je dr. Fux obravnaval zadeve javnih nameštencev. Opozoril je dalje na nevzdržni položaj starih upokojencev južne železnice, posebej še delavcev ter na življenjsko krizo intelektualcev, ki ne dobijo zaposlitve.

Posl. Mita Dimitrijevič (rad.) je uvodoma kritiziral notranjo politiko sedanjega režima, nato pa je celo uro govoril o sporazumu med Srbi in Hrvat, za katerega se je toplo zavzemal.

Bivši minister Pavle Matičica (JNS), je obravnaval predvsem prilike v savski banovini.

Temperamenten je bil govor posl. Vojta Lazič (zemlj.), ki je ostro kritiziral novi proračun in primerjal izdatke z nacionalnimi dohodki. Pobjel je trditve o blagostanju, ki naj bi se bilo pojavilo v zadnjem času tudi na vasih.

Zadnji govornike bil nocaj posl. Milan Lazič (JRZ). Z njegovim govorom je bila današnja seja zaključena. Prilobnja bo jutri dopoldne in bo najbrž vsa posvečena razpravi o verificaciji mandatov za nove poslance.

Iz sodne službe

Beograd, 11. febr. p. Napredovali so Filip Rubin v Ptuju, Josip Kokalj v Laškem, Ivan Rudolf v Ptuju, Josip Kunstelj na Vrhniki, Ivan Drobnič v Metliki, Pavel Volk pri okrožnem sodišču v Ljubljani, Anton Umkar pri sreskem sodišču v Ljubljani in Franjo Jureč v Dolnji Leodavi za višje oficiale v 6. položajni skupini. Josip Mesec pri sreskem sodišču v Ljubljani pa za oficijala v 7. položajni skupini.

Napredovala sta sodnika dr. Franjo Mohar na Vrhniki v 4/I in Vinko Raztner v Celju v 6. položajni skupini.

Napredovanje

Beograd, 11. febr. p. Pristav Rudolf Vajdajal pri sreskem načelnstvu v Kamniku v napredoval za sreskega podnačelnika v 7. položajni skupini.

Podaljšanje vojaške službe v Avstriji

Dunaj, 11. febr. v. Večina evropskih držav je podaljšala vojaško službeno dobo na eno in pol do dve leti. Iz istih vzrokov kakor ostale evropske države je smatrala avstrijska vlada za potrebno, da podaljša vojaško službeno dobo na 18 mesecev ter jo obenem odredila, da morajo mladeniči z 20 letom starosti oditi na nabor. Dostlejš so hodili na nabor z 21. letom starosti.

Uvedba splošne 18 mesecev trajajoče vojaške obveznosti je doživela v avstrijskih listih zelo dober sprejem. »Neues Wiener Tagblatt« pravi, da v današnjih časih Avstrija ne more ostati za drugimi narodi glede obrambe države in avstrijske neodvisnosti.

Bivši avstrijski podkančelar aretiran v Berlinu

Berlin, 11. februarja, b. Državna tajna policija je aretirala bivšega avstrijskega podkančelarja Winklerja, ki je pripadal Dollfusovi vladi. Kakor trde na pristojnem mestu, so vzrok aretacije predvsem devizni prestopki, in aretacija ni v nobeni zvezi z znanimi spremembami v Nemčiji.

Amnestija ruskih oficirjev

Kopenhagen, 11. februarja b. Po nekem poročilu iz Moskve je bil tam izdan te dni na zahtevo maršala Vorosiłova in novega političnega šefa sovietske armade Meklina odlok o amnestiji številnih oficirjev, ki so bili v zadnjem času obsojeni in razrešeni dolžnosti. Vsi bodo spet sprejeti v službo.

Beleške

Dr. Maček pride v Beograd

V četrtek dopoldne so se sestali v stanovanju Ljube Davidovića šefi beogradjske združene opozicije Davidović, Joca Jovanović, Miša Trifunović, Milan Grol, dr. Milan Gavrilović in Božidar Vlačić. Razpravljali so o političnem položaju Miša Trifunović pa je poročal o svojih razgovorih z Aco Stanojevićem.

Iz krogov beogradjske združene opozicije se širijo vesti, da misli okoli 20. februarja obiskati šefe združene opozicije dr. Maček, da jim vrne njihov lanski obisk v Farkasiću pri Sisku. Pri tej priliki bi se vršili važni razgovori o bodočem sodelovanju med srbsko združeno opozicijo in KDK.

Prvi hrvatski mačkovec v narodni skupščini

Kakor smo že poročali je predal predsedniku narodne skupščine Čiriću poslanško polnomočje na dr. Mačkovi listi izvoljeni poslanec Franc Novaković iz djurdjevskega sreza. Novaković je prvi Hrvat, izvoljen na listi dr. Mačka, ki se je opovedal abstinenčni politiki in vstopil v narodno skupščino. Pač pa so kakor je znano, vstopili v skupščino že štiri srbski poslanci, izvoljeni na dr. Mačkovi listi, in slovenski poslanec Pevec, ki mu bo sedaj sledil še dr. Dobovišek iz Celja.

Novi poslanec Novaković je za sedaj odklonil vsako izjavo o vzrokih svojega koraka. Objubil pa je, da bo imel v skupščini obširen govor, v katerem bo razpravjal o razmerah med hrvatskim kmetstvom prebivalstvom. Na vprašanje, če bo vstopil v katerega izmed parlamentarnih klubov, je dejal, da se zaenkrat o tem koraku še ni odločil.

JNS v Zagrebu

V ponedeljek je bila v Zagrebu pod okriljem osrednjega strankinega mestnega odbora dobro obiskana konferenca zaupnikov JNS za mesto Zagreb. Glavni govornik je bil nar. posl. Josip Cvetič ki je orisal politični položaj in obširno poročal zlasti o delu poslancev JNS v finančnem odboru narodne skupščine. Sledila je živahna razprava, ki je izvenela v soglasen sklep, naj stranka zopet začne z živahnijo akcijo tudi v Zagrebu samem.

„Domoljub“ o sanacijski akciji za združeno zvezo

O akciji za sanacijo ljubljanske Zdržne zveze s pomočjo banovine razpravlja zadnji »Domoljub« v daljšem uvodniku. List pravi, da se je treba najprej zahvaliti Bogu, ki nikdar ne zapusti onega, kdor v njega zaupa. Nato nadaljuje:

»Zaupali smo v Boga v teh težkih časih in nismo bili osramočeni. Zaupali pa smo tudi v naše vodilne može in niso nas pustili na cedilu. Kljub navidez nepremagljivim težavam so prodrli in zmagali s svojimi zahtevami in storili svojo dolžnost v polni meri. To si moramo za vselej zapomniti. Danes imamo nov dokaz, da smemo in moremo zaupati vedno svojim slovenskim voditeljem dr. Koroscu in onim, ki zvesto stoje za njim.«

Tudi muslimani znajo lepo pisati

V sarajevski »Pravdi«, ki je glasilo muslimanskega dela JRZ, objavila bivši narodni poslanec Husein Alić uvodnik o potrebi novega demokratskega volilnega zakona. Po njegovem mnenju bi »moralni slovetni novi volilni zakon na čistem in nepotvorenem demokratskem temelju, to je na proporcijo. Ako volitve ne bodo izraz resnične narodne volje in razpoloženja, potem je bolje, da se sploh ne razpišejo. Nobene potrebe ni izpostavljati narod takim materialnim in duševnim žrtvam, kakor jih mora doprinesti pri volitvah, če se naj dosežejo papirnatimi volilni rezultati. Med diktaturo in demokratijo ni kompromisa. Najslabše pa je, če uporabljajo tako zvane demokratske vlade diktatorske metode pri volitvah.«

Dalje misli g. Alić, da bi moral novi zakon omogočiti postavljanje tako državnih, kakor tudi samo pokrajinskih list. Strankam se pri postavljanju kandidatskih list ne smejo postavljati nepremagljive tehnične težkoče z določbami, da morajo imeti svoje pristave v dveh tretjinah banovin in v več kakor polovici vseh srezov. »Ni mogoče diktirati strankam, kje morajo imeti svoje pristave. Ako jih nimajo dovolj, potem bodo pač slabše odrezale pri volitvah.« Končno je pisec še za tajne volitve, ki bi jih po njegovem mnenju najbolje izvedli s kontrolo sodišč.

Zagrebški list o „Jadraniu“

Zagrebške »Jugoslovenske novine« so napisale ob priliki razpusta akademskoga društva »Jadrane« daljši informativni članek v katerem ugotavljajo, da je bil »Jadrane« naše najstarejše, najmočnejše in najbolj aktivno akademsko društvo. »To eminentno jugoslovensko akademsko društvo je črpalo svoje moči iz svoje svetle preteklosti in tradiciji, ki segajo daleč nazaj v prednožje akademskede generacije. V njegovih vrstah se je vedno zbirala elita slovenske napredne in jugoslovenske orientirane inteligence. Najvidnejši predstavniki naprednega prosvetnega in gospodarskega življenja so bili svoje dni člani »Jadrana«, odnosno njegovih predhodnikov. Po vojni je bil »Jadrane« vedno trdnjava jugoslovenskega nacionalizma na ljubljanski univerzi. Iz njegove srede so prišle mogoče pobude za jugoslovenske manifestacije naše akademskede omladine širom vse države. Zadnja leta je bil v ostri borbi s komunisti in separatisti ter je znatno paraliziral njihovo delovanje in vpliv. Posledica te borbe je bil tudi kršen uspeh pri poslednjih volitvah v akademsko reprezentantno ljubljanskega učiteljskega kluba, kjer so utrpeli levičarski elementi tako hud poraz, kakor še nikdar doslej.«

Kdo bo novi predsednik škodovih tvornic

Veliko pozornost češkoslovaških gospodarskih vojaških in političnih krogov vzbujajo te dni razprave o nasledniku umrlega predsednika upravnega sveta plzenskih škodovih tvornic orozja, generalnega ravatelja dr. Löwensteina. Razen strankarsko poli-

Poročilo senatorja Puelja v Mariboru

V nabito polni gornji dvorani Narodnega doma v Mariboru je bil v četrtek krašno uspeli sestanek zaupnikov JNS. Taka sestanke vsak mesec ali vsaj vsakih šest tednov akcije in organizira sreska organizacija JNS za mesto Maribor. Navzoče je toplo pozdravil predsednik sreske organizacije dr. Franjo Lipold, ki je posebej izrekal prav prisrčno dobrodošlico senatorju Ivanu Puelju. Ta se je bil odzval vabilu, da poroča v krogu mariborskih zaupnikov JNS o aktualnih političnih problemih. Navdušeno akklamiran je povzel besedo ter v daljših izjavah očrtal trenutni politični položaj. Uvodoma je poudaril potrebo politične opredelitve poedinca, ker brez tega ni mogoča soudeležba pri odločanju o javnih zadevah. Razčlenil je pojem politike kot skrb za javni blagor, ter za tem analiziral program in delo treh glavnih političnih skupin v naši državi, to je JNS, JRZ in združene opozicije. Podčrtal je vztrajno doslednost in premočrnost politike, ki jo izvaja JNS, prikazal zatem politiko slovenskega dela JRZ v Beogradu in v Sloveniji, se pomudil ob

nedavno resoluciji Zupaneka sveta, pizavil tiska JRZ v Sloveniji in tiska JRZ v Beogradu ter vpletal v svoja silno zanimiva izvajanja poučne in bodre reminiscence iz naše politične preteklosti. V zaključnem delu svojega govora se je dotaknil posebnih slovenskih nacionalnih problemov, ki so v nujni zvezi z našim eksponiranim zemljiškim položajem. Zanimiva in poučna je bila njegova primerjava, kaj je država v zadnjih letih storila za Bosno in kaj za Slovenijo. Le v strujeni jugoslovenski skupnosti je rešitev in obstanek slovenskega človeka. Ob zaključku je povzal g. senator predvsem mladino, ki je bila na sestanku prav številno zastopana, naj pridobiva svoje sovlastničke za veliki idealni jugoslovenski nacionalni politike.

Delj časa trajajoče odobravanje in plioskanje je sledilo govornikovim tesedam, ki so jih zborovalci pomešili s seboj med svoje znanec in prijatelje. Z zahvalnimi zaključnimi besedami predsednika dr. Lipolda je bil lep sestanek končan.

Bodoča vojna in male države

Polkovnik češkoslovaškega generalnega štaba Moravec, ki je znan po nekaterih svojih temeljnih strateških študijah o Češkoslovaški in prav tako temeljitim poznavanju mednarodnih vojaških problemov, je imel te dni na večeru »Republikanske obrambe« v Pragi predavanje o položaju malih držav za primer nove vojne. Dejaj je med drugim:

»Iz poslednje borbe so vojaki nedvomno odnesli izkušnjo, da tudi najskrbnejše priprave ne morejo povsem zagotoviti vojne uspeha. Nova vojna bo zajela vse kontinente. Bodoča vojna bo vojna velikih koalicij. Dolžnost državnikov malih držav bo da svoje države vključijo v oni blok, ki bo zmagal. Zmagale pa bodo one države, ki se bodo moralno in gospodarsko iskazale za močnejše. Največja moralna moč je ideja Narodnostna država z mnogimi manjšinami se ne more spustiti v nobeno osvajalno vojno. V taki državi lahko združijo prebivalstvo različnega narodnega porekla samo nacionalizmom nadrejena ideja. Npopularne vojne, katere smisel bi ostal širšim množicam, tuj, ni mogoče izvajati zmagovito. Seveda ni potrebno, da mala država v svoji moralni pripravi na vojno posnema velike države. Velika država lahko prenese poraz, mala je redkokdaj. Na vojno se moramo strateško temeljito pripraviti z dobro notranjo in zunanjo politiko, ki naj svelo pokaže kulturno zrelost našega naroda.«

Nadškof dr. Šarić o radičevstvu

Organ sarajevskega nadškofa dr. Šarića »Katolički tjednik« analizira v zadnjem uvodniku socializem in prihaja do zaključka, da je škodljiv za hrvatski narod. Šreča je hotela, da se je pojavil med Hrvat, kmetijski pokret, ki sta mu zgradila idejne temelje pokojna brata Anton in Stjepan Radić. »Z njim smo dobili močan in popularen ljudski pokret, ki ima povsem etično in solidaristično obeležje, a vendar stremi za uveljavljenjem socialne pravice. Nekateri očitajo temu pokretu, da ni versaroden in da prihaja med nas Hrvate pad stanovskim naslovom kmetijskega pokreta. Mi mislimo, da so ti očitki neosnovani. Vse je samo borba za ime, ki je nastalo čisto sporedno iz slučajnih prilik. Razvoj hrvatskega kmetijskega pokreta dokazuje, da računna s potrebami in interesi vseh slojev hrvatskega naroda. Tako je osnoval Hrvatsko delavsko zvezo na te-

melju sodelovanja hrvatskih delavcev s kmeti in ostalimi stanovci. Prav tako priznava hrvatski narodni pokret tudi vsem drugim stanovcem vse pravice. Nikogar ni med njimi, ki bi mogel dejati, da mu kmetijski pokret škoduje. Z ustanovitvijo Hrvatskega gospodarskega sveta je osnova za sodelovanje razširjena na vse stanovce. Z njim je izločena razredna borba iz vrst hrvatskega naroda. Dolžnost katoličanov je, da z vsemi silami podprejo hrvatski kmetijski pokret, ki postaja pravičen pokret za socialno reformo.«

Misli »Katoličkega tjednika« dokazujejo znova, da je sarajevski nadškof neodstopno pristaja politiki dr. Mačka in da bodo naleteli na njegov najhušji odpor vsi, ki računajo sedaj ali pa v bližnji bodočnosti z možnostjo obnove posebne klerikalne stranke med Hrvat.

Al slavospev je ali nekrolog?

Naročnik nam piše: »Slovenec« je dne 25. januarja objavil, da je upokojen dr. Aleksander Fatur, železniški ravnatelj v Ljubljani. Med drugim piše o g. ravnateljju, da je bil vedno pristav bišve SLS in sedanje JRZ. »V zadnjih dveh letih je imel mnogo trdega dela, da je kolikor je bilo sploh mogoče, uredil promet z znano spretnostjo in taktom ter pravilno organizacijo se mu je posrečilo, da je preprečil morebitne katastrofe in zastoje na naših progah.« Mi visoko cenimo g. ravnateljja in njegove zasluge za naše železnice, zato ne moremo razumeti, kako je mogel biti tak strokovnjak — in še verni »pristav bišve SLS in sedanje JRZ« povzru — meni nič, tebi nič upokojen po § 112. t. 16, v zvezi s § 118 zakona o drž. prometnem osebuju, ki določata, da se uslužbenec lahko upokoji, ako minister ali pooblaščen starejšina ugotovi, da je uslužbenec nesposoben ali neprimeren za službo, ali pa interesi službe sicer to zahtevajo...

Zelo verjetno, dasiravno vendarle zopet neverjetno pa bo, da je bil g. direktor brez obzira na njegove gori navedene sposobnosti in na dejstvo, da sedaj ne bo mogel več preprečiti »morebitne katastrofe«, upokojen samo in le zato, ker je po »Slovencu« imel mnogo boja s centralističnim aparatom (kdo pa predstavlja centralistični aparat?), ki ima pač več smisla za južne kraje. Toda na vse, kar so slovenske železnice v zadnjih dveh letih dosegle, more biti dr. Fatur tudi ponosen. In to upokojen po omejenih predpisih, četudi je v § 112 zakona še ena odredba v točki 15: upokojitev na prošnjo, za kar bi se mu pač mogla in morala dati prilika, če se ga je že hotelo penzionirati, da ne bi ljudje po nepotrebnem ugibali in stikali za vzroki... čitajoj § 118 zakona o drž. osebuju.

Taki slavospevi so lepa tolažba za »Slovence« pristave, posebno za one na visokih položajih, a še lepša lekcija so »onime« doli v Beogradu.

Kakšen vik in krak bi pač bil, ako bi gospoda doktorja po istem receptu upokojila »na nesrečna JNS«?

Težko razumljivi so neotipljivi ukropi...

29 žrtev v Srednici

Mostar, 11. febr. o. Pri katastrofalnem požaru na gostiji Jure Rožiča v Srednici pri Mostarju je bilo po sedanjih uradnih ugotovitvah skupno 29 smrtnih žrtev. 19 svatov je dobilo hude oklepine in se sedaj zdravi v bolnici. Nekateri imajo tako hude rane, da se bore s smrtjo. Pogreba žrtev se je udeležila vsa okolica. Molitve na grobovih je opravilo 80 duhovnikov in redovnikov.

Cementne tovarne omejujejo delo

Split, 11. febr. o. Zaradi popolnega zastoja v izvozu in slabe prodaje v državi so cementne tovarne v Dalmaciji v velikih količinah. Po večini so že popolnoma ustavile obrate, ostale pa so obrat omejele do najskrajnejše mere. Okrog 2.000 delavcev je ostalo brez kruha.

Vremenska napoved

Zemskoslovensko poročilo: Depresija se je razširila tudi v južno Evropo ter povzročila na Balkanskem polotoku dež, na področju Alp in v srednji Evropi pa snež. V zapadno Evropo je vtril iz severnih predelov hladni zrak in dvignil zračni pritisk. Zaradi česar se je vreme razjasnilo. Toplota je v zapadni Evropi močno pač, v jugovzhodni na se je dvignila. V naši državi se je pooblačilo. Nekoliko jasno vreme je samo na skrajnem jugu in na severozapadu. Sredi države in v vzhodnih krajih dežuje, v vrbanski banovini sneži.

Zemskoslovenska napoved: Postopna razveljavitev z zapala z nekoliko hladnejšim vremenom. Ponekod bo nekoliko deževalo ali pa snežilo, zlasti v južni polovici. Zagrebška: Poraz oblačnosti, deževno. Dunaška: Na severu najprej še padavine, oblačenje bo popustilo, v prostih legah od časa do časa viharno, severni vetrovi v južni Alnah boljše, po večini solčno vreme, skoraj povsod pomeči mraz, podnevi med 0 in 3 Q.

Naši kraji in ljudje

Boj za prostor v Ljubljani Naše deželne ceste nekdanje in danes

Ljubljana, 11. februarja
Pred lepim številom inženjerjev arhitektov in drugega občinstva je snoči predaval v okviru Udruga naših inženjerjev in arhitektov v mali Filharmonični dvorani g. dr. Jože Rus o deželnih cestah, ki prometujejo iz Ljubljane na deželo, nekdanje in sedaj. Svojem predavanju je dal tudi naslov »Boj za prostora«, kajti večina deželnih cest se v današnji dobi neorganske civilizacije obupno bori za svoj že itak tesno odmerjeni prostor. Ta boj bide z mešanico, ki se peha za vsak kvadratni meter okrog svojega privatnega stavbišča. Javnostni prostor za stopa mestna občina oziroma stavbeni odbor občine, ki v sporu neštetokrat odloči na škodo javnega prostora. In tako je danes ob marsikateri deželni cesti v Ljubljani javni prostor zožen od leve in desne z vogali privatnih stavb v ceste, ki so nekdanje strelne na deželo v gladki, ravni: črti je danes zamešana mreža pravokotno urejenih stranskih ulic. Huda posledica tega pa je, da je vrednost nekaterih deželnih cest prav občutno zmanjšana, na večje škodo čedaje bolj rastočega cestnega prometa. Mreža prometnih črt se je razprostrla le polagoma in se je v Kranjski kotlini tekom zgodovine nekajkrat premaknila. Pre-

maknila se je tudi na tleh ljubljanskega selišča. V svojem predavanju se je dr. Rus omejil na osem najstarejših ljubljanskih cest, ki držijo iz mesta na deželo. G. predavatelj je ob tej priliki iznesel posebno zanimivo, s dokazi podprto odkritje, da je Ljubljana od svojih začetkov prometovala proti severu ne po Dunajski, temveč po danes tako izkvarjeni Šmartinski cesti. Prva je zamenjala slednjo glavno arterijo iz Ljubljane na podeželje šele l. 1720, ko je dobila po več kot stoletnem pramoru svoj most čez Savo pri Črnučah. Pokazal je, koliko se je pri novejših regulacijah cestnega omrežja grešilo ter pozval inženjerje in arhitekta, da to neboljgno javno posest neustrudno branijo, saj krivicev za izkvarjeno cestno omrežje bo zgodovina iskala le med inženjerji in arhitekti. Marsikaj se bo dalo še rešiti, če se bo pristojilo k smotrni rešitvi s temeljitim poznavanjem organske preteklosti.

Zanimivo predavanje, ki ga je znani naš delavec na raziskavanju domače geografije podprel z nazornimi načrti stare Ljubljane in poučnimi slikami naše prestolnice iz Valvasorjeve dobe, je bilo na kraju deležno splošnega priznanja.

Potrošnja mesa v rudarskem revirju Trboveljska klavnica, kriza in konjunktura

Trbovlje, 8. februarja
Odkar je trboveljska občina leta 1931 zgradila moderno klavnico, je bilo v polni meri zadoščeno že nujnim potrebam veterinarske higijenske kontrole zaklane živine in prodaje svežega mesa. V številnih zasebnih mesarskih klavnicah se je do takrat kljub pažnji in snagi mesarjev posebej ob toplem letnem času kvarilo meso, mnogokrat pa se je tudi od nepoklicanih izkoriščevalcev nezadostna kontrola in zavajala k prodaji slabe kakovosti Nova klavnica, prežvečoma ena največjih in najlepših v Zasavju, je s svojo dovršeno notranjo tehniko naopremo odpravila nehigijentne nedostatke in osredotočila trboveljsko mesarsko klavno obrt pod strokovno nadzorstvo živinovozdravnika ki vrši potrebno dnevno kontrolo nad vsem klavnim obratom. Klavnica, zgrajena v obliki tvrdke škoda, je razdeljena v 2 oddelke. V večjem se kolje goveja živina. Oddelki ima 3 dvigala za prevoz zaklane živine. Posebna naprava za zakol izključuje vsako trpinčenje živali. V drugem manjšem oddelku se koljejo svinje.

ki jih potem spuščajo v poseben bazen za baranje. V ločenem prostoru se čisti dobovje zaklane živine z mrzlo in toplo vodo, ki je stalno na razpolo. Vzorca hla dilna naprava vsebuje 15 celic, ki jih hladni amoniakovi kompresor. Odlčno delovanje hladilnika omogoča da tudi pri hudi vročini dobivamo nepokvarjeno sveže meso. Kakor čujemo namerava občina montirati v klavnici še ozonov aparat, ki bo izboljšal zrak in preprečil razkrajanje mesa posebej v poletnih časih. Potrebno javne klavnice v Trbovljah dokazuje dejstvo, da se klavniški obrat kot občinski podjetje vzdržuje sam, amortizira in izkazuje stabilni letni prebitki. Klavnica je po izjavi mesarjev sicer previsoko odmerjena, vendar pa je po našem mnenju socialno pravična, ker se plačuje od zaklane teže in v tej tarifi vključeno vse kar potrebuje mesar pri izdelavi in konzerviranju mesa.

Veliki industrijski kraj s številnim prebivalstvom vse slojev pa že sam opravičuje je novodobni klavni obrat, če pogledamo letno potrošnje mesa v črnem revirju. Po veterinarskem izkazu se je zaklalo leta 1932: 50 bikov, 417 volov, 585 krav, 81 telc, 924 telet, 1409 svinj in 50 komadov drobnice; leta 1933: 29 bikov, 313 volov, 729 krav, 162 telc, 817 telet, 1095 svinj, 50 drobnice; leta 1937: 20 bikov, 227 volov, 790 krav, 169 telc, 753 telet, 1326 svinj in 50 drobnice. Potrošnja posameznega občana na govodinu znaša pri kalkulaciji, da imamo le 10.000 konzumentov mesečno okroglo 2 kg govedine, letno 4 kg telctine in 10 kg svinjine, vračunana je slanina. Potrošnja je razmeroma skromna, vendar razumljiva glede na pretežno večino delavskih slojev, ki so se v letih nezaposlenosti sploh odrekli mesni hrani in šele v zadnjih mesecih lahko kupujejo več mesa posebej svinjine. Statistična razlika potrošnje mesa v letih 1932, 1937 gre na račun kvalitete. Od leta 1932 do danes je občutno nazadoval konzum volovskega mesa, a naraslo je število zaklanih krav. Razlog temu je iskati v stalnem naraščanju cen. Nizko razliko v prodajni ceni je iskati v današnji veliki konkurenci trboveljskih mesarjev, ki jih je že nad 17 kljub temu pa mesarska obrt ne nazaduje, saj število mesarjev še vedno narašča, kar je posledica večje zaposlenosti delavstva.

Ocenjevanje mesa, ki se vrši v klavnicah v smislu pravilnika za pregled živine in mesa v treh kategorijah, bo v polni meri koristilo potrošitelcem in tedaj, če se bo doslega njihova večja discipliniranost in bodo z lastno kontrolo kupovali ceni odgovarjajočo kvaliteto. Prvovrstnega mesa se troši le okrog 25%, vse ostalo pa je druge in tretje vrste. Mesarji z malimi izjemami prodajajo meso mešane kakovosti. Poleg izdatnih količin svežega mesa, ki ga prodajajo tukajšnji mesarji, se v Trbovlje vse bolj uvažajo mesni izdelki (salame, klobase, gnjati) in predvsem tovarniška mast (približno 2 vagona po 10.000 kg letno).

Sestra Marija Pušarjeva

Sedemdesetletnico praznuje vrla šiškarica sestra Marija Pušarjeva. Spominjamo se ob enem njenega 35-letnega neprekinitvenega delovanja v naših narodno kulturnih in narodno obrambnih vrstah. Rojena je bila v najbližji sosesčini, v St. Vidu nad Ljubljano, iz družine Porentove, ki je dala tudi pokojnega Sokola, telovadca Petra. Že v zgodnji mladosti je prišla med šiskarje ter pričela s svojim mozem, enako vzornim sokolskim in narodnim delavcem, pokojnim Ivanom Pušarjem, orabi ledino. Nagnjena je bila pot, vendar ob prežetosti z najčistejšim sokolskim idealizmom nista klonila.

Nemila usoda je posegla v njuno življenje, ugrabila je sinka, edince Srečka, telovadca in Sokoliča. Po smrti moža se je gopša se z večjo vnemo in ljubeznijo posvetila delu za narod, predvsem delu za ureničenje dolgoletne težnje šiškarice Sokola: postaviti si lastno streho. Njekier je ni manjkalo, nikdar nisi videl vsaj nevoljnega njenega obraza, vsikdar se je z veseljem odzvala klicu, poprijela je za vsako delo. Nešteto prireditvev, božičnic, miklavževanj, tombol, knjižnih zbirk, letovanj je bilo deležno lepih uspehov prav po njeni marljivosti. Rada je obiskovala tudi zunanje sokolske prireditve. S kakšnim veseljem je pohitela na vsesokolski izlet v Skopje in na Koroško polje!

Danes, sestra, se moreš z zadoščanjem ozreti tja, tja, kjer se dviga ponosna stavba, naš Sokolski dom. Da mnogo truda ti bilo, a ne zaman, ovcenčano je z lavoriko največjega uspeha. Sedemdeset let ... Dan za dnem, leto za letom beži. Spomin ostane, svetel in živ. Delo, ki je obradilo bogat sad, planiti kakor osončeni pomnik, kot nemirni opomin bodočim rodom. Kar storiš za se, že s tabo izgine, kar storiš za narod ostane vselej! Sedemdeset let ... Vroč poletni dan se naoba zatonu, boj je prestan, telo si zaželi miru. Nel. Naša jubilarica je še bila in vedra se stoji v naših vrstah. Če ti mladostno čuti obraz, če ti je delo za lov na blaginje, največjeja lastnost. Sestra, bo di nam ohranjena še mnogo let! Globoka hvalečnost, ki klie iz naših src naj ti razveseljuje srce, naj ti bo poročilo in spremljevalka na tvoji nadaljni poti.

Murkosoboška gimnazija naj dobi ime kneza Kocelja

Murska Sobota, 11. februarja.
V minulem šolskem letu je sprožil profesorski zbor na državni realni gimnaziji v Murski Soboti misel, da bi se zavod imenoval državna realna gimnazija kneza Kocelja, ko bo spet popoln, kar se bo zgodilo v treh letih. Slovenska krajina je vse od naselitve po Slovencih v 6. stoletju pa do prevrata bila pod tujo oblastjo. Imela je en sam svetel trenutek v svoji zgodovini, ko ji je za kratko dobo vladal slovenski panonski knez Kocelj (od l. 861. do l. 876.). V prekursnem slovenskem ljudstvu ne živi več spomin manj, kajti dolga doba madžarskega jarma mu je vrnila povsod ime svojega prvega kralja, simbol Madžarske, sv. Stefana. Zato je treba ljudstvu spet priklicati v spomin njegovega Kocelja, prvega glasnika njegove sedanje svobode. Da to ime dobi prav gimnazija, je važno zaradi tega, ker bo to s tem vsi rodovi mladine ki bodo šli skozi to gimnazijo, živeli in rasli pod vtiskom tega narodnega imena. Ob spominu na dobo Koceljevega vladarstva se bodo mladi rodovi navzeli trdne slovenske in slovenske zavesti, ki jih bo vodila pri njihovem poznejšem delovanju. Knez Kocelj je bil prvi krščanski prekursni knez, ki je s svojo politično podporo največ prispeval k Cirilu in Metodu, da sta uspela s svojim apostolstvom.

Požar na Pobrežju

Maribor, 11. februarja
Danes okrog 15. so bili mariborski gasilci obveščeni da na Pobrežju orti Odtihlet so takoli na Pobrežje, kjer je bilo v plamenih gospodarsko poslovanje Ivana Roika na Zrkovski cesti 16 Skunaj s pobrskimi gasilci ki so bili že na kraju požara so se mariborski takoj energično lotili gašenja. Namerjali so 400 m cevi do Drave, iz katere so črpali vodo s tremi motorami, ki so bruhale močne vodne curke v goreče gospodarsko poslovanje. Zdrženemu napору asilcev se je posrečilo, da so ogenj omeili in prenehali, da se ni razširil tudi na sosedne stavbe, kar bi imelo usodne posledice. Kako je ogenj nastal ni znano, sodijo pa da ga je zanetja zlobna roka škoda, ki jo trpi posestnik Rojko, še ni ugotovljena, a zdi se da presega 40.000 din. Gospodarsko poslovanje je skoraj popolnoma uničeno, zgorelo je tudi za noždrugi vagon sena in mnogo poljskih pridelkov. Ogenj je seveda prabil veliko množico radovednežev tako da so orožniki s težavo vzdrževali red.

Akademski pevski zbor je pel v Trbovljah

Trbovlje, 10. februarja.
Preteklo nedeljo popoldar je v Trbovljah koncertiral Akademski pevski zbor iz Ljubljane, ki ga naša javnost in kritika upravičeno priznava za naš najboljši pevski zbor. V Trbovljah smo slišali že marsikateri zbor in smo v pevskem oziru precej izbirčni saj imamo svoje znane »Sivčevke« in odlični »Zvon«. Zato smo prav z zanimanjem pričakovali, kakšen glasbeni užitek nam bo nudil Akademski pevski zbor. In res, ta po prvici tako hvaljen zbor nam je nudil dve uri najčistejšega umetniškega užitka. Pevci so nastopili v slovenskih narodnih nošah. Dvorana je bila do kraja nabita, tako da so morali pozni interesente oditi, ker ni bilo prostora. Zastopani so bili vsi sloji. Med poslušalci so bili celo nemški inženjerji in monterji, ki so z velikim navdušenjem ploskali prelepi in dovršeno izvajani slovenski pesmi. Od pesmi: do pesmi je raslo navdušenje navzočih. Ploskanje ni hotelo biti ne konca ne kraja. Posebne pozornosti pa je bil deležen neumorni dirigent Akademskoga zbor g. France Marolt, ki je bil zbor dvignil na takšno višino. Koncert je bil razdeljen na dva dela. V prvem so nam pevci prikazali našo umetno, v drugi pa našo narodno pesem. Občinstvo je umetno pesem nagradilo prav tako spontano z gromkim ploskanjem, kakor je pozneje aplavdiralo laže razumljivi narodni pesmi. Največjega odobravanja so bile v tem delu programa detežne Gallusova »Ecce, quommodo moritur iustus«, Ravnikova »Kam si šla mladost ti moja« in Kogojev »Rekvijem«. V drugem delu so najbolj vžgale Maroltovi »Visoki rej« in »Ribniška«, Tomčeve »Svatske«, »Zeleni Jurij« in zlasti »Marija in mlinar« in Bajukova »Srce je žalostno«. Navdušenje pri zadnji

Romanje po breziških cestah

Brežice, februarja.
Da je to nadaljevanje tako dolgo izostalo, bi vam lahko navedel ducat izgovorov: da sem bil bolan, prezaposlen, odsoten itd. Nočem pa se tako izgovarjati iz enostavnega razloga, ker vse to nič res ni. Res pa je, da so me nebesni pojavi tako prestrašili, da vse do danes nisem bil za nobeno rabo. Zbudilo so mi površne spomin na strašne čni, ko sem med svetovno vojno preživljal hudo borbo za priznanje zvezd, ki so mi jih bili sneli, češ da sem s svojim moštovim namerenom pustil priti ruskim vojakom v naše postojanke in se brez strela udal v ujetništvo. Koliko sem takrat pretrpel naporov in muk, da se mi je po begu iz ujetništva posrečilo ovreči te očitke in še marsikaj drugega. Posrečilo pa se mi je tako dobro, da mi niso vrnili le precejšnjih zvezd, temveč prišli na moj junaški ovratnik še par novih. Zaradi teh spominov me še danes vsak pojav zvezd hudo prestraši in vrže iz ravnotežja. Ko pa je sedaj prišla še ona velika polarna zvezda ali kar je že bilo, kar cel teden nisem zlezel izpod odeje. Danes pa sem že prišel toliko do sapa, da sem previdno pokukal iz spalnice. Ko sem videl, da ni nikjer nobenega polarnega žara več, pa sem skočil k tintniku, da vam hitro napišem tole nadaljevanje ker se močno bojim, da ne bo proti večeru zopet kakšnega pojava, ki bi me vnovič preganjal cel teden. Mislim, da mi Brežice in Brežičanom ni

kega grozja, pa nisi mogel počakati, da prideš domov ali vsaj do nove gostilne. Danes vseh teh blagodati v Brežicah ni več. Sploh je bilo takrat, v tistih lepih časih, vse lepše. Kakor prijetno so bile zabave po breziških ali tudi okoliških gostilnah. Bile so tudi lahko stvari, ki niso bile po godu vse zakonskim sodrugom. Dobri stebričji so vse zakrili. Nikake razlike ni bilo, če so bili tu pomeščani Brežičani (mislim purgerje) z okoličani (mislim kmete). Kdo je to v blaženem razpoloženju v medli razsvetljavi in skrit v senči teh stolpov razlikoval? Kdo je vedel, če je spremiljevalka Brežičanka ali okoličan-ka? Življenje je bratstvo, medsebojne vzajemnosti sloge in če hočete, tudi ljubezni, je cvetelo kot namazano z oljem! Zato sem bil jaz hudo v opoziciji, ko se je stenoilo, da se to vse podre! Protokoval sem, da bo čisto sigurno napak! Pa se je mnogo prehitro pokazalo, kako prav je bila moja vzemirjenost! Ni tu mesta navajati razloge, ki so pričali tudi današnji naš mestni svet (mislim mestne očetje), da sem imel prav in da je njih tedanje delo bilo napak, ter so sklenili potajni zopet spremeniti lice Brežicam, uvesti tiste tako blagodejne stebre in potem seveda še vse, kar je z njihovi v zvezi. Ko so bili izgnani stolpčji, je izginilo namreč vse, kar so ti predstavljali. Prestala je vzajemnost mesta z okolico in velik je nastal prepad med mestnim prebivalstvom in onim iz okolice. Vse radi nastanka teh stolpčev! Prišlo je tako daleč da si je poupal nek okoli-

posmi, Devovi »Fiosaraki, kar ni hotelo pomehati. Šele pozno se je trboveljsko občinstvo razšlo.

Akademski pevski zbor, ki nas je prišel obiskat v Trbovlje, je s tem znova pokazal, da si je v svesti svoje naloge, da je treba ponesti našo narodno pesem med naš narod. Zbora takšnih kvalitativnih »bom« v Trbovljah vedno veseli. Vsi si želimo, da bi ga prav kmalu spet slišali.

Borba zoper davico

Litija, 9. februarja.
Med najbolj hribovitimi srezji v naši babinovini je litijski. Ceprav težko dostopni, so kraji precej obljudeni. Higijenska in prosvetna služba pa je od zelo težavna. Nič čudnega, če izkazuje naš srez skoro največje število obolelih za raznimi otroškimi boleznimi. V letošnjem šolskem letu je bilo zaradi davice in škrlatinke že več šol zaprtih in razkuženih. Seveda so boleznimi zahtevale tudi več smrti. Ta čas je zaprta ljudska šola v Dobovcu pod Kumom. Pri nekem kmetu je zbolelo 10 otrok za davico. Kmet je prijavil bolezen šele takrat, ko mu je bil eden izmed otrok v zadnjih zdihljajah. Naši kmetje ne prijavljajo boleznij, ker se boje potov v dolino in stroškov za zdravnika in zdravila, predvsem pa za cepivo. Zato grede oblastva ljudem zelo na roko. Kmetje, ki plačajo letno več ko 100 din zemljarine, so prosti vsen stroškov če pa imajo v družini 3 otrok, so oproščeni stroškov do 120 din davka. Da se prepreči nadaljnja obolenja, je pokrenilo sresko načelstvo akcijo za obvezno cepljenje. Zupanstva so že dobila nalogo, da poročajo o številu dece in mladine od 2. 15. leta. Litijski srez tvori 17 občin, prebivalstva je 42.648 duš. Da rodovi ne izumirajo kažejo številke za cepljenje doletnih otrok: v Šmartnem 650, v Dolih 320 na Polšniku 600 na Vačah 340, na Trebeljem 697, na Primskovem 243, v Stični na Dolenjskem 643, na Krki 590, v Velikem Gabru 524, v Sv. Križu 665 in

Tvoje perilo potrebuje blago

SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO
...in za namakanje žensko hvalo

tako dalje. Zdravniki ljubljanskega higienskoga zavoda bodo lahko cepili dnevnokrog 1000 otrok. Prispevek po malenkostem, za siromašne plačajo občine, ki prejmejo zdaj evidenčne karte za vsakega otroka posebej. Otroci bodo cepljeni bržkone v aprilu. Bolehnim otrokom ne bo treba priti k cepilju. Za tiste, ki so v poslednjih letih boleli na davico, pa bo potreben predhodni pregled pri banovinskem zdravniku. Kdor bo neopravičeno izostal od cepljenja, bo kaznovan po zakonu o zatiranju nalezljivih boleznij. § 60 lahko oglobi z zneskom do 5000 din ali z daljšim zaporem.

Nov velik pohod lovcev

Pišce, 10. februarja
Kakor 23. januarja so tudi tokrat prihleteli lovci od blizu in daleč v takšnem številu, kakor prej nikoli. Zbralo se nas je 95. Lov je vodil prejšnji okrbnik g. Josip Schagl. Najprej smo naskočili veliki in mali Trobelnik Gonyaji so sicer preganili iz obsežnega s smrekovim gozdom pokritega pobočja par zamcev, a nobene lisice in nobene svinje. Še celo srne ne, kar je lovce že močno poparilo. V tolažbo smo si ob prvem pogonu »napleli« klobuke s krasnimi velikimi belimi cvet črnega teloha. Popoldne smo šli po obronku gor za Spiček izpusiti pa smo na žalost med Spičkom in Trobelnikom stojiča vrhova »Široko dolino« in »Rdečo Perno«, čeravno je bilo lovcev in gonilcev dosti, da bi bili lahko čisto okrožili prisojna pobočja teh divjih vrhov in prisilili gredoč proti »Veliki bukvi« vso divjačino, ki se je tukaj nahajala. Za in na Spičku tokrat tudi nismo našli divjih svinj, pač pa več skupin in posameznih sren in srajkov ter (beri in piši) eno edino lisico, ki se je sicer pobahala s svojim zalim kožuškam pred parom mladimi lovci in menda še z veseljem sprejela svinčene grmeče pozdrave. Vse druge lisice od 23. januarja pa so bile zveste starim tradicijam na svatovskih in ženitvanskih pohodih in zbog tega za lovce nedosegljive. Tako čisto negativnega rezultata pač naj-

večji pesimist med lovci ne bi bil pričakoval. Manjkal je seve zopet sneg, ki bi nam bil pokazal, kje so tokrat divje svinje. Zato se sliši skoraj kakor hudošen posmelek, ko sta 2 očiudca — neki domačin in Bosanec, ki s konji drva tovor — v ponedeljek 7. t. m. videla po drevi celo čredo divjih svinj, 7 do 9 komadov, ki so se mirno sprehajale in rile po »široki dolini«, kjer v nedeljo nismo lovili. V »široki dolini« se divje svinje kaj raje zadržujejo. Imajo namreč v gostem bukovem mlaju primerna zatočišča in se lahko grejejo ves dan na solncu. Solnčno toploto pa ljubijo divje svinje kakor vsa druga divjačina. Ker »široka dolina« z »Rdečo Perno« vred ni daleč tako obsežna kakor Spiček, se da tudi dosti lažje in hitreje okrožiti in zastražiti kakor Spiček z »Veliko Voglo«. Po mojem prepričanju bi bil lov na divje svinje še najprej uspešen v snegu. Zelel in privoščil bi vsem nedeljnim lovcem, da takrat prihite k nam, ko bodo svinje v snegu ugotovljene v naših gorah. Se na neko okolnost moramo ob kuncu opozoriti. Dvije svinje so jako gibljivi in nemirna divjačina. Nikjer se stalno ne zadržujejo, ampak vedno prehajajo iz enega revirja v drugega. Tudi v naših gorah ostanejo navadno le po par dni, k večjemu teden dni. In prav ta lastnost divjih svinj otežkoča uspešen lov nanje. Vsem tovaršem zelene bratovščine kličemo na svidenje pri prihodnjem pogonu!

Novo mesto in higijenski predpisi

Novo mesto, 11. februarja.
Zadnje dni so Novomeščani prejele od mestne občine higijenske predpise za ohranitev čistoće, da se preprečijo čužne bolezni. Zadevni predpisi imajo celih 16 točk in je vreden, da se po njem ravna vsi meščani, a seveda tudi občniska uprava sama. Občina bi pač ne smela trpeti, da se smeti odlagajo ob Krki na Loku in pri tlehkem igrišču, kjer je v poletnih dnevih največ občinstva. Gerdeševa ulica je vedno, zlasti poleti, zaradi preobilice pretakajoče se smrdljivo tekočine neprijetna. Proti tem neznosnim duhovom se zavaruje le, če natakneš na obraz plinsko maslo. Nič boljši ni prehod ceste, ki drži proti Zabju vsi. Če si tujec ali pa domačin želi ogledati stare šance, kjer je rad sedel naš pesnik Kette, se doleti enaka usoda. Niže stoječji svinjaki odvajajo nelep duh poleg tega pa človeka obsuje roj komarjev, ki se jih stežka obraniš. Prijetno je če imaš v hiši pitno vodo iz mestnega vodovoda, toda ob deževnih dnevih teče izpod pipe kalna kaluža. Vse to je nehigijentno.

Lansko leto je trajalo deževno vreme skoro vse poletje in v vsem tem času smo se Novomeščani morali zadovoljevati s kalno vodo. Krivda bo delno morda že v starih ozkih in izrabljenih ceveh, po katerih prihaja voda iz mestnega vodovoda v Stopičah ob vsakem deževnem vremenu gosta kakor mošt o sv. Martinu. Seveda so gospodinjke robantile in tuje obupavale. Da se je voda pripravila za uživanje je moral prekuhati. Pri tej »destilaciji« se je vodo odjemalo pri 10 litrih do 25 dkg blata.

Vseh teh kričehi nedostatkov ne bi bilo treba, če bi pristojni čimtelji prišli že po lanski izkuzni do spoznanja, da se ti nehigijenski nedostaki lahko na mah odpravijo z nakupom modernega čistilnika, ki bi se montiral na ustreznem mestu mestnega vodovoda v Stopičah. To nujno napravo zahteva zdravje mestnega prebivalstva. Zahtevajo pa jo tudi omenjeni zdravstveni predpisi, ki morajo veljati tudi za mestno upravo.

ški politik tu v osrčju Brežice očitati nam čistokrvnim Brežičanom, da smo mi hribovska vas, ker da ne razumemo zapleteni spojev z okolico in navezati jo nase. Tudi jaz sem mu hudo zametil to pevko. Ko pa sem uvidel, da je to samo podtrditve moje prerokbe o stolpčjih, sem mu takoj odpuštil. Vse smo storili, vsaj nekateri, ki jim je skupni blagor hudo na srcu, da bi prepričali okolice, kako lepo bi bilo, če bi mi bili samo ena občina! To vam je bil ogenj v strehi! Zaman vsako prigovarjanje! Še danes trdim in bom do smrti, da se tega krivi samo oni, ki so takrat pogrnjali to neurečno odstranitev breziških stolpčev in stolpov, te stoletne vezi našega mesta z okolico. To vse so uvideli naši mestni očetje, saj niso od muh, in evro: zopet se uveljavljajo stolpčji po glavni ulici našega mesta! Če bo spreobrnenje naših očakov tako napredovalo, upam, da bodo ob letu že vsi nazaj in z njimi tudi ljubezen okoličanov do nas! In tistale o kurji pameti, mislim, je bila zelo na mestu, če se je nanašala na tele stolpčje, ki so izginjali zato, da se po težki borbi zopet pojavljajo v vsej svoji krasoti in privlačnosti. Zopet sem jo zavozil! Če bom tako razpravljal o vsem mogočem, sploh ne bom prišel do svojega cilja: nekoliko opisati lepoto naših cest, cestnega avtomobila, njegovega šoferja brhntnoče, tekme po nedostopnih hribih in cestah, potrebo novih garaž za ta avto itd. Za danes ni več mesta, pa se priporočam za prihodnjič. Bismar.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Voz uspešne vaji je vesela vas Babinca greba bitu Vinikovec. Po vsaj šokadnji je še večino razširjenih mnogo amesnic o Babini grebi in o Babogredcih, vas, ki šteje nad 3.500 prebivalcev, pa je v zadnjih letih zelo napredovala. V vasi so štiri dobro razvite čitalnice in, kar je nekaj posebnega, tudi dva močna šahovska kluba, ki imata za člane po večini vaško mladino. Značilno je, da je pri obeh klubih tudi mnogo vaških deklet. Nekdaj so bili Babogredci na glasu kot veseljakji in vinski bratci, zdaj pa čitalnice in šahovski klubi odvajajo mladino od krampe.

Med poukom se je uštrleli v treh. Iz Strigovec nam pišejo: V sredo se je zgodila v štirigovski šoli nenavadna nesreča. Učence 7. razreda narodne šole v Strigovi Lukovnjak Franc s Krpeca je imel pri sebi na lesenem ročaju pritrjeno železno cev, nabito s smodnikom, papirjem in drobci železa. To orožje lastnega sestava je imel za predpisnikom ter si ga med poukom še nekoliko popravil, da bi mu ne padlo na tla. V tem trenutku se mu je orožje sprožilo ter ga je zadel strel v trebuh. Hudo ranjenega učenca so takoj spravili k banovinskemu zdravniku, ki mu je rano obezval ter odredil prevoz v bolnišnico v Murski Soboti. Tam so poškodovanca takoj operirali. Ugotovili so, da so drobci železa predrli črevo na več mestih. Učencevo stanje je zelo resno.

Trgovina z vojnimi granatami se je v zadnjih letih razvila v Bitotju, ki je bil med vojno strašno bombardiran in leži po okolici še vse polno neeksplozivnih granat. Take granate kupujejo trgovci železninarji, kotlarji in razni drugi obrtniki. Vaščani skrbno iščejo granate ter jih prinašajo v mesto, spravljene v torbah poleg kosa kruha, tebuje in soli. Pri trgovanju z vojnimi granatami se je lani pripetilo 37 smrtnih nesreč. Za toliko takih nesreč se namreč ve gotovo pa jih je še dosti več, ker so v spominu samo nesreče v mestu in v večjih vaseh, domov nihče ne ve za one, ki jih je kje na samotnem polju ali v gozdu ubila izkopana granata. Trgovci in obrtniki pridejo pri vojnih granatah počeni do kovne, za nevarno delo pa najamejo brezposelne siromake.

Železničarski ples

Najstarejšemu Jugoslovenu rasejo novi zobje. Daleč po svetu se je že razširila slava starega Arnavta Bahtijara Kožana iz Velikega Ribara na Kosovem, ki je najstarejši človek v naši državi, a morda tudi na vsem svetu. Bahtijar je star 132 let, kar sicer ni dokazano z dokumenti, a se da sklepati po staršem živem spominu na razne zgodovinske dogodke. Poročali smo že, da se je zanj zelo zanimala neka mlada Američanka, ki se mu zaradi popularnosti in siave ponuja za nevesto. Sedaj pišejo beograjski listi, da rasejo našemu najstarejšemu državljanu novi zobje. V kratkem času je dobil 6 novih zob, kar je tudi čudno, sliih, ki mu je močno pojemal, se mu vrača. Z novimi zobmi je dobil starec tudi nenavaden tek. Prej je jedel samo sredico koruznega kruha, zdaj pa ima najrajši skorjo. Vsak dan se najje fižola in suhega mesa. Njegovi vnuki so prišli na idejo, da bi kazalo čilega starca voditi malo po svetu ter ga razkazovati za denar.

Iz Ljubljane

Tenorist Anton Dermota, solist dunajske državne opere, priredil v ponedeljek 14. t. m. večer v veliki Filharmonični dvorani samostojni koncert. Naš mladi rojak, ki je bil pred poludrum letom — še preden je dovršil študije pri znamenitih pevskih pedagoginjah ge. Rado — zaradi odličnih glasovnih kvalitiet angažiran na dunajski državni operi za male vlogje je z vrgledno marljivostjo v naglem razvoju kmalu dosegel čudno silnosa glavnih vlog. V tem svojstvu deluje Dermota na dunajski državni operi z najlepšimi uspehi. Postal je ljubljene odličnega, kritičnega dunajskega občinstva. Z enakim uspehom je Dermota gostoval v Bratislavi, Innsbrucku, Pragi in pri nas. Vsako polje sodenje pri slavnostnih igrah v Salzburgu. Tenorist Dermota pa nastopa tudi kot koncertni pevec. Njegovi koncertni nastopi

DANES TRADICIONALNI ZABAVNI VEČER LJUBLJANSKIH KONSERVATORISTOV

ADAMIĆ-JAZZ VODSTVO: JENKO

Začetek ob pol 21. uri.

Zrtve zločinkega strica. Na Letencah pri Goricah je 65-letni Andrej Kokalj s krušnim nožem zabodel svojega nekaka Joahima Kokalja naravnost v srce. Vzrok tragedije so naslednji: Andrej Kokalj je nedavno izročil svoje posestvo 29-letnemu čevljarju Joahimu Kokalju, ki je hišo lepo preuredil, da je v čevljarški delavnici zaposloval tudi do 10 pomočnikov. Izprva je bila sloga; hiši. Pa sta se stric in nečak sporekla zaradi lovske puške in naposled še zaradi služkinje, s katero je stric imel ljubavno razmerje in jo je nameraval poročiti. V sredo je Joahim v Kranju nakupil usnjo in se okrog 17.30 vrnil domov. Stopil je še k strcu v sobo, zvečer je nameraval dalje po opravkih v Trzin. Stric je tehal za pečjo in ko je Joahim nič hudega sluteč stopil v njegovo sobo, je starec planil pokonci, pograbil nož in ga zasadil nekaku naravnost v srce. Kri je brizgnila daleč naokrog. Joahim je še stekel iz hiše čez most, a po 100 korakih se je zgrudil z zvečajočo rano. Pomočniki so ga prenesli nazaj domov, kjer je izkrmavel. Zločinški stric je med tem pobežnil z nožem v gozd, vendar se je vrnil in so ga orožniki z Golnika odgnali v zapor.

Motorni vlaki na progih Brod-Dubrovnik. Na ozkotirni železniški progih Brod-Dubrovnik pridejo letos v promet motorni vlaki, za katere že izdelujejo vagonje v tovarni v Slavonskem Brodu. Ti vlaki bodo vozili s hitrostjo 45 km na uro. Komistja generalne železniške direkcije bo v priložnih dneh pregledala prog in delo v tovarni izdelali bodo 7 kompozicij in bo imela vsaka kompozicija tri vagonje. Prva kompozicija pride v promet v začetku maja.

Rsni Matiji je darovala gospa L. K. namesto venca na grob gospe Terezine Jenkove Dln 300.

Danes ob 16, 19.15 in 21.15 uri!

ZABAVNA ZGODBA & SNUBOEVA v filmski komediji s

Claudette Colbert

Rendez-vous v Parizu

PARISER BEKANNTSCHAFTEN

Svetovnoznamen pianist Aleksander Borovski koncertira v petek 18. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Slavni pianist ima v Ljubljani velik krog občudovalcev, na njegov koncert opozarjamo, sedež po običajnih cenah v knjigarni Glasbene Maticice. Gostje dobrodošli!

Ceskoslovenska Obeca v Ljubljani bo priredila jutri ob 8. popoldne v Narodnem domu predstavo lutkovne gledališča. Na sporedu veselogra »Gašperček zmagovalec. Gostje dobrodošli!

Pridite vsi danes v Kazino na zabavni večer ljubljanskih konservatoristov, kjer bosta skrbela za dobro zabavo in muziko mojster Jenko in Adamić s svojim pesnim orkestrom. Zabava bo trajala do 4. ure jutraj.

Z Jesenic — Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. zvečer (v nedeljo tudi ob 8. uri pop.) vefilim »Fedor«. Med dodatki Paramountov zvočni tehnik in domač kulturni film. Sledi »Septio Afrikanske.

SAMO SE DANES IN JUTRI si lahko ogledate edinstveno parodijo naše dobe

KINO MATICA PASTIR KOSTJA

21-24

Matinejska predstava DANES ob 14-15 Cene Dln 3.50 — 6.50

Reforma slovenske stenografije. Jutri ob pol 10. bo na trgovski akademiji razgovor o reformah slovenske stenografije. O tej zadevi bosta predavala zg. jr. B Svetelj in prof. R. Rakuša. Vabljeni vsi stenografji!

Velika ljubzeva in plemenita odpoved, tiha žalost in fin humor, prikrita bolečina in mladostni optimizem, so odlike in lepote najnovjše Molnarjeve komedije »Nje na velika ljubzeva«. To delo je dobilo v uprizorjavi na Šentjakobskem odru tako pri srčno in prepričevalno podoba, da občinstvo ganjeno in navdušeno spremlja potek ljubzevine in vedre zgodbe. Ponovitev te predstave je danes v soboto 12. in jutri, v nedeljo 13. t. m. obakral ob 20.15. Prodaja vstopnic je pri gledališki blagajni v Mestnem domu danes od 15. do 17.

Dobri vojak Švejk, ki je trikrat z velikim uspehom nastopil na odru sokolskega gledališča na Viču, bo nastopil zadnjič v nedeljo 13. t. m. ob 20.15. Kdor se hoče nad dve uri od srea nasmajati dobrim in duhovitim dovtipom dobrega vojaka Švejka, naj posebi predstavo. Ker je zanimanje zelo veliko, si nabavite vstopnice že zdaj v pisarni sokolskega doma.

Ca c'est Paris...

Kazina 19. t. m.

Ljubljanski Sokol vabi svoje članstvo na smučarsko tekmo, ki bo v nedeljo 13. t. m. v Zlebeh pri Medvodah. Odnod iz Ljubljane v jutranjim vlakom ob 7.15 do postaje Medno. Bratje in sestre, porabite to priliko ter pohitite v čim večjem številu v posiljavajočo se prelesto zimsko naravo.

Gospodine opozarjamo na tečaj za krofe in krhke flancate, majoneze in majonezne solate, razne sendviče, in tonbone, ki jih priredi Zveza gospodinj. Tečaj za slane in sladke pudince bo 22. t. m. ob 15. uri. Vse podrobnosti in prijave med 16. in 17. uro v Gradšču 141.

Delavski oder »Vzajemnostie uprizori drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice znano Remčovo socialno tragedijo »Magda«. Igro bo spremljalo 12 diapozitivov. Pri igri sodeluje jazz »Zarjet. Vstopnice se dobe v Strokovni komisiji, palača Delavske zbornice v I. nadstropju.

Venera Milška je ponos slovitega pariškega Louvra. Ko so med vojno Nemci z debelo Bertio obstrlevali Pariz, so Francozi za zaklad antične umetnosti skrili v klet varno pred bombami. Ta kip, ki predstavlja ideal ženske lepote, bo lahko videl in občudoval vsak, kdor posepi ples naših likovnih umetnikov 19. t. m. v Kazini.

Akademski Jadranska straza ima danes redno plesno vajo v Trgovskem domu. Vodi g. Jenko. Igra Adamić.

PJS na III. drž. real. gimnaziji Bežigrad vabi na svojo običajno vsakotdno akademijo s plesom, ki bo v prostorih gimnazije v nedeljo 13. t. m. ob pol 5. popoldne. Odličen program. Adamić jazz. Akademija bo pod pokroviteljstvom damekega komiteja.

Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas vabi vse prijatelje na svoji plesni večer, ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 20. uri v dvorani Sokolskega doma. Igral bo priznani domač šramel. Maske dobrodošle. Za vse drobte poskrbljeno. Zdravo!

PREMIERA monumentalnega milijonskega vefilma po slovitem

Mark Twainovem romanu

KRALJEVIČ in SIROMAK

V gl. vlogah idol mlade generacije ERROL FLYNN, dvojčka Billy in Bobby.

Glasba: E. W. Korngold.

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

KINO UNION, tel. 22-21

Železničarski ples. Drevi ob 20. bo na šli med železničarje na Tabor — se slišio govornice po mestu in po deželi. Letos priredijo železničarji po daljšem času zopet svoj reprezentativni ples, složno vse organizacijo pod firmo svojega glasbenega društva »Slogec. Znana je organizacijska sposobnost železničarjev; česar se lotijo dobro izvedejo. Za svoj reprezentativni ples bo mobilizirala »Slogec« tri godbe: kompleksna godba na pihala bo sviral na galeriji, jazz-orkester jo bo izmenjavljal na odru. V desni zornji stranski dvorani bo pa šramel zbiral krog sebe ljubitelje domače godbe, valčka in polke — torej dosti izbere za vsakega. Pripraviene bodo tudi dobrote za železce v trdi, mehkejši in tekoči obliki in izborni kvalitieti in po nizki ceni. Poima »Slogec« in »Železničarji« jamčita za prijetno in neprijetno zabavo — torej na svidenje!

Izgnubljen denar. Gospa, ki je te dni izgubila denarnico in je že po njej spraševala na glavni pošti, naj se zglaši pri upravniku glavne pošte Ljubljana 1.

Iz Soštanja

Koroški borci se organizirajo. Protoklo nedeljo so se zbrali pri Cerovski prvič po 19 letih koroški borci iz Saleške doline. Sestanek je vodil učitelj g. Majer, ki je v daljšem poročilu obrazložil navzočnim potrebo krajevne organizacije Legije koroških borcev iz naše doline. Po njegovih izjavah so prisotni, nad 40 po številu, poziravili iniciativo za ustanovitev. Izvolil se je pripravilni odbor krajevnega odbora, ki ga sestavljajo: predsednik g. Kozlevar Josip, tajnik g. Majer Srečko, blagajnik g. Pevec Franc in ostali. Ta odbor bo storil vse potrebno za ustanovitev šaleške legije. Po očielnem delu sestanka so zborovalci v prijetnem razgovoru zbuiali spomine na osvobodilne koroške toje.

Radeče: Soštanj. V nedeljo 13. t. m. bo gostoval v Soštanju Šahovski klub iz Radeče ki bo odigral s tukajšnjim Šahovskim klubom prijateljsko tekmo.

Domače vesti

Odlikovanje gasilcev v Ločah. Poročajo nam iz Loč: Nasa gasilska četa je imela občni zbor, na katerem so funkcionarji poročali, da je četa na vsiko svojega marljivo delovanja. Letos bo praznovala 35-letnico. Zupni tečaj, ki je bil pred kratkim v Celju. Po občnem zboru je bilo odlikovanih kar 15 članov. Pred okrašeno sliko kraljeviča Tomislava so bili odlikovani za 30letno zvesto službo z zlato kolajno z vejico: Franc Krajnc, Franc Kozuh, Franc Stefančič st. in Alojz Vidmar. Odlikovanje bi prejel tudi Ivan Brezinec, ki pa je pred kratkim umrl. Zato so kolajno in diplomo izročili svojem. Z zlato kolajno brez vejice so bili odlikovan: za 20-letno delo gasilec Haukler, Puiko in Stelamir ml., za 15-letno članstva s srebrno kolajno Fric Weisch, za 10-letno pa z bronasto Tevžar, Kračin in Vidmar ml. Prisrčni slovesnosti sta prisostvovala delegata celjske župe kapetan Toš in župni tajnik Bervar, ki je pripel odlikovanecem kolajno. Ota delegata sta v vzhajenih besedah poudarjala pomen gasilstva ter pozivala navzoče k redni pripravljenosti. Gasilci so vzklkali kraljevski rodbini. Slavju je prisostvovalo tudi večje število gasilcev iz Celja in Konjice ter domače prebivalstvo. Sledila je skrbno pripravljena zakuska, kjer so se zvrstile lepe napitnice.

PRESELELI SMO SE na Tyrsevo 9 — blizu nebotičnika

Parfumerija VENUS

Lep jubilej zakonskega para. Iz Rogoznice pri Ptuj nam pišejo: Zakonca Franca Menoni, železniški čuvaj v poklju, in njegova soproga Marija, rojena Bokalova sta dopolnila 80 let življenja. Pred štirimi leti sta v krogu otrok in vnukov obhajala zlato poroko. V srečnem zakonu se jima je rodilo 13 otrok, od teh živijo trije sinovi in dve hčeri, obe samostojni šivilji, ki pomagata starem v gospodinjstvu. Železničarju Menoniju je bila v bivši monarhiji namenjena precej težka služba, kot Slovence iz kranjske dežele ni obvladal nemščine, zato je bil vedno zapostavljen in je moral prestati mnogo sikan. Njegova žena je daleč naokrog znana po svoji dobroti. Zarjaje čase bolela ni ji želimo skorajšnega okrevanja. Oba jubilanta naj bi ukačala stoletnico!

Kronično zagatenje in njegove slabe posledice, posebno motnje v prebavi, se lahko odpravijo z davno prekušenim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovog grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaze. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo »Franz-Josefovo vodo«, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Društvo prijateljev umetnosti Cvijeta Zuzović sporoca, da bo tretja jugoslovenska grafčna razstava od 27. februarja do 11. marca v umetniškem paviljonu v Beogradu. Razstave se lahko udeleže jugoslovenski umetniki vsak s 15 deli. Za razstavo pridejo v poštev lesenarji, linorezi, litografije itd. in uporabna grafika kakor lepaki, spomencice, naslovi, ilustracije, diplome, opreme knjig, inštalacije itd. Vsi drugi pozori so navedeni na prijavnica, ki se dobe v paviljonu društva Cvijeta Zuzović. Prijavitelj je treba predložiti do 16. februarja. Rok za prelozjo del traja do 20. februarja. Člani razodbišča so Ljuba Jovanović, Dušan Janković in Ivan Radović, namesnik sta pa Sreten Stojanović in Nedeljko Gvozdenović.

Železnikišim upokojencem, članom bolniškega sklada v vednost. Po nalogu občinske uprave bolniškega sklada za državno prometno osobje štey. 2542 — I. 1938. naj se javijo vsi upokojenci, ki so zavarovani pri tem skladu, odnosno bolniški blagajni pri edinicah, kjer so v staležu, v svrhu revizije članstva bolniškega fonda. S seboj je prinesiti članski list bolniškega fonda v svrhu eventualnih popravkov. Za otroke, ki so prekorčili 18 let starosti, in za pastore nad 16 let starosti je prinesiti če obiskujejo šole, potrdila šol, odnosno dijaške knjžice, iz katerih bo razvidno, da otrok nadaljuje šolo. Upokojenci, ki so v staležu v Ljubljani glavni kolodvor, naj se javijo v računski pisarni v terminu od 12 do 20. t. m. Kdor ne bi v določnem terminu predložil članskega lista in zgoraj navedenih potrdil, mu bo po nalogu občinske uprave bolniškega fonda članski list razveljavljen in vsi neopravičeni rodbinski člani bodo črtni iz staleža članstva bolniškega fonda.

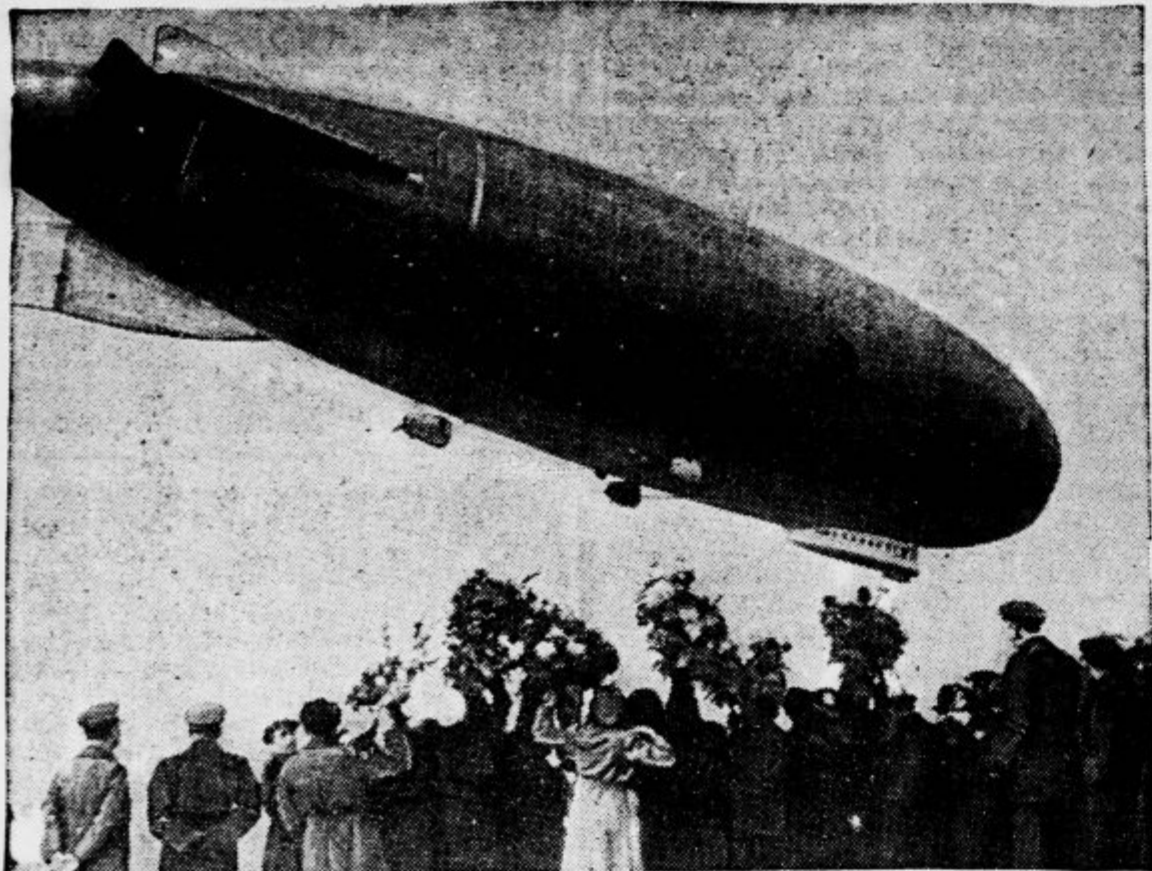
Preureditev zagrebškega etnografskega muzeja. V zagrebškem etnografskem muzeju so v zadnjih dneh preureidili in izpopolnili nekatere zbirke. Veliko zbirko ribiških priprav so razdelili na oddelek rečnega in pomorskega ribarstva. K drugemu oddelku je mnogo prispevala ribarska zadruga v Bakru. Novost v muzeju je zbirka plačilnih sredstev od rimske dobe do današnjih dni. V tej zbirki je 252 kosov kovanege denarja in okrog 100 vrst bankovcev. Med kovanci so zelo redki in dragoceni stari novci. Zanimiva zbirka pa ni last muzeja in je bila muzeju samo izposojena od nekoga privatnika.

Delavska podporni društvo Hrastnik priredi jutri 13. t. m. ob pol 16. v gostilni Završček predavanje »O novem pravilniku bratovskih skladnic. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bužar Vekoslav.

Obiske in klobuche kemične misti barva. pištna in tilka tovarna Jos. Reich.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franca Jozefove grenice.

Ruski zrakoplov, ki se je razbil ob hribu

Nad ozemljem Semšušne blizu Kandalakše je treščil ruski zrakoplov »USSR V 6« v hrib in se razbil. Trinajst članov posadke je obležalo mrtvih v razvalinah, pet jih je ostalo pri življenju, a tudi ti so ranjeni. Ta slika je bila posneta o priliki povratka zrakoplova s poskusnega poleta po Sibiriji

Kino in resnica

Zmote v „zgodovinskih“ filmih — Sestanek, ki ga ni bilo — Plesalka in vojvoda, ki se nista videla ne ljubila „Umorjeni“ sin in potopljena zadnja ruska topničarka

Današnji film hoče veljati za zrcalo življenja, resničnosti, zgodovine. V resnici je bilo mnogo filmov, posebno iz zaunega časa, ki so se mogli s tem upravičeno pohvaliti. Toda tudi najboljši izmed teh filmov so tu in tam pokazali kakšen nedostatek, kakšno zgodovinsko neresnico, ki je utegnila v tem ali onem vestnem gledalcu zbuditi občutek neugodja.

Za primer vzemimo vsemu svetu znano mojstrovino, krasni ameriški film iz življenja Emila Zolaja. Bolj neizumetničenega in naravnega filma, posebno kar se tiče karakterizacije poedin h nastopajočih osebnosti, si skoraj ne moremo misliti. In vendar so se avtorji tega filma zmotili pri prikazovanju globoke prijateljstva med obema sodobnima pisateljima, Zolajem in Anatolom Franceom.

Anatol France je bil namreč, dokler je Zola živel, njegov največji nasprotnik in nepomirljiv sovražnik. Ko ga je neki takratni časnik vprašal, kaj meni o literarnem delu Emila Zolaja, je France odgovoril dobesedno: »Nisem merodajen za to. Citam samo francoske knjige!« Seveda pa se je France po Zolajevi smrti z njegovim delom spoprijateljil in v navalu kesa je izvedel tudi Zolajev boj za Dreyfusovo rehabilitacijo do konca, a v omenjenem filmu ni o tem nobenega govora več.

Večja je seveda napaka, ki so jo napravili izdelovalci ameriškega zgodovinskega filma »Marija Stuart«. V nekem zelo važnem prizoru tega filma slikajo oseben sestanek med angleško kraljico Elizabeto in nesrečno škotsko kraljico. Tega srečanja, kakor je zgodovinsko dokazano, nikoli ni bilo. Obe kraljici rivalinji se osebno sploh nista poznali.

Film o Fanny Elsslerjevi, ki so ga spravili šele pred kratkim v javnost, opuje ljubeznostno zgodbo med slovitim dunajskim plesalko in edinim Napoleonovim sinom, vojvodo Reichstadtskim. V resnici je bila lepa Fanny samo za leto dni starejša od mladega Orliča, v resnici sta oba mlada človeka v istem času živela na Dunaju

toda poznala se nista in ljubila sta se še manj. A to, kar je isti film pokazal kot umetne plesne tistega časa, spada že popolnoma v področje lahkomišelnih anahronizmov.

Taksnih srečanj in ljubezni, ki jih nikoli ni bilo, a jih film vseeno prikazuje, bi nasteli lahko še dosti več. Navesti pa hočemo samo še tri primere napačnega predstavjanja dejstev v filmu, ki so posebno »originalni«.

Luis Trenker je poskusil v svojem »Cesarju Kalifornije« pokazati usodo pustolovca Johanna Augusta Suterja, ki je v filmski podobi daleč od resničnosti. Ne glede na to, da je bil Suter, ki ga Trenker kaže kot upornika iz Uma, v resnici švicar, ki je moral p.besnit, ker je umoril nekega orožnika, se Trenker ni zmeril pokazati oba Suterjeva ma'a dečka kot žrtev zverinskih morilcev. Toda zgodovina ve povedati da je eden teh »umorjenih« Suterjevih sinov svojega očeta kot starega moža pred zveznim sodiščem v Washingtonu prav temperamentno in živo zagovarjal.

V filmu »Alarm v Pekingu« je igral Gustav Fröhlich zelo strastno nemškega častnika ki pržene na drzen način municijsko skladišče v zrak in odloči tako usodo obleganega pekinške polaniške četrti po upornih beka'rih. Tudi ta dogodek se nikoli ni zgodil. Sploh je dobro če bi gledal ne verjeli brez na'abnega v resničnosti vsakovrstnih vojaških funaštev, ki jih kaže film, posebno nemški.

Precej tragikomičen pa je zaključek prškega filma »Port Arthur«, ki se je hotel, kakor vse kaže brezumno izogniti srečnemu koncu in je pokazal, kako se je potopila zadnja ruska topničarka ki je hotela z zastavami ruskih polkov junaško prodreti japonsko blokado. »Nesreča« pa je v resnici hotela, da je baš ta ladja prebila blokado zelo zdrava, brez vsake večje škode. In če možne n'ene posadke kakor tudi n'ne tečajni poveljnik n'iso dosti noznejje umrli naravne smrti, živijo še danes.

Tempeljska plesalka iz Mirzapurja

Zločin, njegova pojasnitev in kazen

Sodišče v Benaresu bo imelo te dni razpravo proti dvema domačinoma, Ramphatu Shimbhi Chenu in njegovemu tajniku Aliju Banhurju. Obtožena, ki ju brani dr. Nashal, eden najboljših Gandhijevih prijateljev, čaka smrtna kazen. Sodba bo zaključila afero, ki se je vlekla več nego pet let.

V poletju 1932. je nastal v nekem bungalovu v Mirzapurju, v katerem je stanovala tempeljska plesalka Lathima ozenji, ki je v kratkem času upepelil vso leseno zgradbo.

Oče in hči

Prince Lippe-Blankenstein s svojo prvorojenko, princico Beatriko Viljemino. Soprog princice Julijane je, kakor kaže pričujoča slika, zdaj že okroval

Pod zogljelnimi ostanke hiše so našli truplo lepe Lathime, ena najbolj znanih plesalk v svetišču boginje Kali v Mirzapurju, dekleta, ki je štelo 18 let. Trupla bi ne mogli identificirati, da niso našli poleg nje krasnega prstana, ki ga je plesalka vedno nosila. Ta prstan ji je bil nekoliko tednov prej nataknil na prst Ramphat Hajdar, nekdanji veletrgovca Ramphata Shimbhe Chana, v znak svoje ljubezni do nje. Mladega moža, ki je bil študiral na Angliškem, je čakalo visoko mesto v upravni službi. Njegov stric veletrgovec pa je z vsemi štirimi nasprotni njegovemu razmerju do lepe plesalka. Njena tragična smrt je rešila za trenutek vse spore, ki so nastajali zavoljo tega. Toda šef britske policije v Mirzapurju je sumil, da se ni zgodilo vse po naravni poti, kajti zdravnik so ugotovili, da so bili prsti nesrečnega dekleta med smrtjo v ognju krčevito stisnjeni in tako so ostali tudi potem, ko je oženji telo uničil. Prstan ji torej ni mogel sam zdrsneti s prsta, temveč so ji ga morali sneti z nasiljem še pred požarom. Policijski šef je nato z neutrudno žilavostjo in na skrivaj zasledoval to stvar in po petih letih mu je končno uspelo, da je krivca zvalil v past. Hajdarjev stric in njegov tajnik sta bila dekle napadla, ga omanila z nekim mamilom, ji potegnili prstan z roke in sta potem hišo zažgala. Policija je o tem zbrala toliko dokazov, da sta krivca nazadnje vse priznala. In sedaj ju čaka smrt, čeprav ju brani eden najboljših Gandhijevih prijateljev.

Četrta žrtev belgijskega Landruja

Iz Bruselja poročajo, da ima Edvard Bru na vesti tudi življenje 22-letne služkinje Madelaine Lardinisve iz Liègeja. Njeno truplo so našli v sobici, kjer je imela posteljo, lani 21. marca, smrti pa doslej ni so mogli poasnitl. Dokazano je, da se vzdrževal služkinje zveze z morilcem Brujem Lardinisovo je Bru zadavil z nogavico. Oblosti so zaprle tudi Brujevo ženo, ki je vedela za moževe zločine in se kitila s predmeti moževih žrtov.

Polarnoje

Najnovejše rusko mesto je Polarnoje. Osnovani so ga pred štirimi leti na granitnem nabrežju polotoka Kole ob Belem morju v bližini naselbine Aleksandrovske. Danes ima Polarnoje več igrišč in velik stadion, srednjo šolo in druge važne naprave. Mesto pa nima zaradi severne lege nobene vegetacije. Zemljo za mestni park so morali pripeljati iz oddaljenih krajev. Kadar hočejo postaviti kakšno hišo, morajo najprej razstreliti skale, da dobe kamen za gradnjo.

Kralj Jurij in vojvoda Windsorski

V zvezi s poročilom o obisku angleškega kralja Jurija VI. v Parizu se pojavljajo glasovi, da se bo angleški kralj ob tej priložnosti sestal tudi s svojim bratom, vojvodo Windsorskim in njegovo soprogo. Angleški listi naglašajo, da ni nobenega vzroka, čemu ne bi se brata sestala. Med bivšim in sedanjim angleškim suverenom ni nobenih nasprotij, kajti dogodki iz decembra 1936. so končoveljavno zaključeni.

Grški princ Nikolaž

oče kneginje Olge in vojvodinje Kentske, ki je te dni umrl v Atenah. Bil je velenadarjen slikar in je razstavljal svoje slike v Parizu

Afera Butenko

Diplomatski škandal v Bukarešti

Vlada ministrskega predsednika Goge v Rumuniji je padla baje v prvi vrsti zaradi afere Butenko. Butenko je bil odpravnik poslov pri ruskem poslanstvu v Bukarešti in je v zadnjih dneh brez stedu izginil.

O njem poročajo iz Bukarešte naslednje podrobnosti: Butenko ni bil samo odpravnik poslov pri ruskem poslanstvu v Bukarešti, ampak tudi znan ruski pisatelj. Izdal je dela Puškina, Turgenjeva, Saltykova in Čehova. Bil je prej ravnatelj državne založbe za klasično literaturo v Moskvi. Napisal je tudi zgodovino novejše ruske književnosti pod svjetju.

L. 1935 je stopil v službo komisariata za zunanje zadeve. Potem, ko je v Moskvi absolviral tečaj za diplomate, ga je vlada podelila poslanstvu v Bukarešti, ko prvega svetnika. Ko je Goga sestavil viado, je bil poslanik Ostrovskij odpoklican, namesto njega pa ni bil imenovan nov diplomatski zastopnik, marveč je Butenko v'vil agende poslanstva kot odpravnik poslov. Pomagal mu je pri delu samo tajnik poslanstva, tiskovni referent Bodrov.

Poslanik Ostrovskij je odpotoval v petek in je Butenko pustil polno dela. Zato je prišel odpravnik poslov tudi v nedeljo v pisarno Ob 19. zvečer je vzel debelo knjigo, političen spis Lenina, in sedel z njo v avto, s katerim se je odpeljal domov. Vozil ga je sofer, ki velja za zaupno osebo poslanstva.

Butenko je izstopil pred hišo Strada Victor Mirea št. 12. V tej hiši stanujejo štirje uradniki ruskega poslanstva, neki rumunski advokat, lastnik poslopja, v mansardi pa rumunski častnik. Sofer je počakal, da je Butenko zaprl za seboj vrata. Od tega trenutka dalje ni za Butenkom nobenega sledu. Uradniki poslanstva, katerim je Butenko ob 19 uri izjavil, da se odpravlja domov k počitku, so pozneje klicali svojega šefa. Ker pa se ni nihče odzval po telefonu in ni bilo odpravnik poslov tudi v ponedeljek do 10 ure v poslaniško pisarno, so začeli sumiti, da se je moralo nekaj zgoditi.

Butenkova gospodinja pravi, da gospodar sploh ni stopil v stanovanje. Čakala ga je do 9. ure zvečer, pa ga ni bilo domov. Postelja je ostala nedotaknjena. Sofer trdi, da je videl, kako je Butenko za seboj zaprl vrata. Ulica, v kateri je imel diplomat stanovanje, je slabo razsvetljena in mirna. Nikjer v okolici Butenkovega stanovanja niso odkrili sledov krvi ali kakšne borbe, tudi klicev na pomoč ni bilo slišati.

Povratak s Hudičevih otokov

60 kaznjencev, med njimi 23 morilcev, se je vrnilo v Francijo

V Pariz se je vrnilo 60 mož, ki so bili »odsedeli« svojo kazen na Hudičevih otokih v Cayeni in so jih sedaj izpustili. Med njimi je 23 morilcev. Nekateri med njimi so prebili celo človeško življenje v deportaciji in so izgubili vsak stik s civilizacijo. Najstarejši je pred 40 leti ubil na neki francoski vojni ladji na Kitajskem tri vojake.

Učinkovit protest

Uprava cestne železnice v Marseilleu je pred dnevi zvišala tramvajsko tarifo. To je povzročilo med ljudmi takšno vznemirjenje, da so oblasti morale poslati na ulico ojačene policijske oddelke. Toda tudi potniki so se s svoje strani organizirali in sklenili, da bodo rajši hodili peš, kakor uporabljali tramvaj zaradi podražitve. V nekaterih okrajih so potniki celo zasedli tramvajске voze do zadnjega prostora ter zahtevali, da jih zastoj prevažajo po mestu. Šele policija jih je prisilila, da so izpraznili vozove, ki zaradi bojkota zdaj počivajo v remisii.

Ruska polarna odprava

Skladišče z zalogo živil na tedni plošč

Sprejemnik za možganske oddaje

Katodni oscilograf, ki beleži nihaje možganskih stanic

Angleški listi poročajo o novi pripravi, ki jo je izumil zdravnik dr. Georges Walters in ki naj bi odprla raziskovanju možganov nove poti. Ta priprava je sposobna beležiti dogajanja v možganskih stanicah, ki smo jih mogli doslej samo slutiti.

Poročila angleških listov so sicer zelo skopa, videti je pa, da gre za nekakšen katodni oscilograf, ki sprejema nihanje možganskih stanic. Izumitelj zastopa mnenje, da imajo zdravne možganske stanice drugačen ritem nihanja nego obolele. Pacientu nataknejo na glavo nekakšen šlem, v katerem sta dve gibljivi elektrodi, ki rabita kot sprejemni postaji za valove iz možganskih stanic. Elektrodi se gibljeta nad bolnikovo glavo in lokalizirata stanice, ki nihanje na nenormalen način. Na ta način je mogoče ugotoviti v možganih vzroke raznih bolezni, kakor slepote, paralize, blaznosti, padavice i. t. d., ker je pač mogoče doznati stanice, ki so za pojave teh bolezni odgovorne.

hanja nego obolele. Pacientu nataknejo na glavo nekakšen šlem, v katerem sta dve gibljivi elektrodi, ki rabita kot sprejemni postaji za valove iz možganskih stanic. Elektrodi se gibljeta nad bolnikovo glavo in lokalizirata stanice, ki nihanje na nenormalen način. Na ta način je mogoče ugotoviti v možganih vzroke raznih bolezni, kakor slepote, paralize, blaznosti, padavice i. t. d., ker je pač mogoče doznati stanice, ki so za pojave teh bolezni odgovorne.

Barvna televizija

V londonskem West End Theatreu so predvajali te dni prvič prenose barvnih televizijskih slik. Po nekem novem postopku so prikazovali na platnu modne podobice, grbe, zastave i. t. d., ki so jih oddajali v Kristalni palači. Vodja angleškega oddelka za televizijo pa je izjavil da je postopek še nepopoln in da bo trajalo najmanj še tri leta, preden bo goden za splošno uvedbo.

Kralj in igralec tenisa

Svedski kralj Gustav V. bo v kratkem obhajal 80-letnico rojstva. Navzile tej starosti pa je še vedno prožen igralec tenisa. Na tej sliki ga vidimo v družbi švedskega teniskega mojstra Karla Schröderja

Rekordni letalec Rossi

Francoški letalec major Rossi, ki je prekosil mednarodni rekord z obtežbo 2000 kg na progi 2000 km, pri svojem aparatu

Čitajte in širite »JUTRO«!

ANEKDOTA

Max Halbe je sedel некоč s svojim prijateljem v monakovski pivnici. Prijatelj je pogledal skozi okno in nenadoma vzkičnil: »Zenske so vendarle biseri stvarstva!« »So, toda šele potem, ko jih okujemo s zlatom,« je pripomnil Halbe.

VSAK DAN ENA

»Kaj misliš, možiček, ali bova še dobila vlak, ki odhaja ob sedmih in postaje?« »Prav gotovo, ženica. Do vlaka ob sedmih imava malo manj ko 24 ur časa.«

Kulturni pregled

Poskus nove glasbene estetike

V Beogradu je izšla kot publikacija »Klub originalnih kompozitorov« zanimiva, čeprav v marsičem problematična knjiga Emilijana Slavnice — Damila: »Muzična Nova muzička estetika.« (Beograd 1938. 96 strani v cirilici, cena din 25). L. 1910. rojeni Emilijan Slavnici-Damili je študiral na beografski univerzi Jugoslav. filozofiju in književnost, čez nekaj časa pa je brez podpore odšel v Pariz in se na Sorbonni posvetil botaniki, mineralogiji in biologiji. Tudi ta študij ga ni zadovoljil, zato je preselil na glasbeno estetiko in se posvetil študiju glasbe sploh; otkočeval je pariški konservatoriji ter »École normale de musique«, kjer se je resno bavil s problemi Tudi ta študij ga ni zadovoljil, zato je preselil na študij in se vrnil v Beograd, kjer se preživlja kot glasbeni kritik. Spisal je libreto za opero »Žrtva umac« na kateri pravkar dela glasbeno ter veš kompozicij.

Spis »Muzika« je filozofski in estetski oris poglavitnih idejnih in formalnih problemov glasbenega razvoja in današnjega stanja muzike. Pišeči gnezi glasbenega doživljanja in izražanja od stare dobe do novoga časa ne manjka originalnosti, vendar ga že zgoščen obseg ovira, da bi bil dovolj temeljit in jaseh. Postavlja tole definicijo glasbe: »Muzika je ujedinjenje misli in osebanja izraženo pomoću tonova in napisano pomoću nota.« V tem smislu razločuje po tonu in vsebini glasbo misli, glasbo občutja, glasbo tona ter glasbo sinteze misli, občutja in tona. Pišeči zametuje čisto »muziko tona«.

V nadaljnjem prehaja k isto glasbeno-stvarjalnim vrst in glasbeno-umetnostnih stvarjalnih vrst. Zlasti se zaustavlja pred poja-

vanj, vendar bo omenjeno ločeno. Isti predpis veljajo za skoke. Vaak verificirani ali neverificirani tekmovalci nastopi na lastno odgovornost! Prijave za klasično komb. GZSP na saveznih prijavnicah je poslati do četrtega 17. t. m. na GZSP ali do 12. ure v soboto dne 19. t. m. oddati v pisarni GZSP v Bistrici. Zbranje startnih števil bo za vse discipline v pisarni GZSP v Bistrici v soboto 19. t. m. točno ob 13. uri. Zbranje lahko prisostvujejo samo delegati klubov in vodje moštev. Vsi zmagovalci v posameznih disciplinah prejmejo krasna darila, ostali plakete ali priznanice. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 18. uri v Bistrici.

Nastanitev in prehrana. Vsi juniorji imajo brezplačno prenočišče, ostali tekmovalci bodo nastanjeni po hotelih in gostinlah — po globoko znižani cen. Za ceneno prehrano je preskrbljeno.

Prevoz. Prevoz od postaje do Sv. Janeza za eno smer na kmečkih sanah din 8.— Od Sv. Janeza do Hansenove skakalnice na — do omenjenih sanah v eno smer din 5.— Iz Boh Bistrice do skakalnice na kmečkih sanah v eno smer din 5.—

Potrditev o udeležbi. Vsem onim, ki se bodo poslužili polovične vožnje, ki bo najbrže dovoljena za vse iztezne dni bo izdala potrebna potrdila pisarna GZSP in sicer v nedeljo popoldne pri Hansenovi skakalnici.

Na lepem mestu ob Vitavi tiki Karlovega mostu vzorno urejen Smetanov muzej. Dr. Ne jedly je nadalje pisal študijo o Wagnerju o Mahlerju, o sovjetski glasbi itd. Njegovu delo izrednega pomena je obsežna biografija T. G. Masaryka. Kako izčrpočno odtejuje pisec življenje, dobo in okolje T. G. M., prča že samo dejstvo, da do desetletja prejce dobri zvezki in vendar je življenjski dopel šele do l. 1886. Sam Masaryk je priznal te veliki biografiji, da je »monumentalna reč. To delo izhaja v založbi praškega Melantricha. Zeleti bi bilo, da bi prof. Nejedly mogel nadaljevati v dosedanjem obsegu in velikopotezno delo srečno zaključiti.

V potat dr. Vojtecha Měrke so izdali njegovi prijatelji v Nitri majhno publikacijo, ki se ob 50 letnici tega vnetega delavca za českoslov. jugoslav. vzajemnost spominja njegovega zasluga. Danko Anželinović (Zagreb) je prispeval pesem »Dragi prijatelj!« Lep članek je napisala učiteljica zgodaj umrla eina ga. Zdena Wolkerova, mati pesnika Jitija Wolkerja. Tu se spominja, kako je začel Wolker pesniško ustvarjati pod Měrkovim vodstvom in kako je Wolker s prevajanjem Cankarja. Gradnika in Ketteja nastopil svojo slavno pesniško pot; pri teh prevodih pa je dr. Měrka toliko sodeloval, da bi moralo priti na knjigo »Bratski pesnec« tudi njegovo ime. Nadaljnji epomiški članek je prispeval univ. prof. dr. Josef Páta (Praha), s toplimi besedami se ga spominja hrvaški pisatelj Ante Dukić, dr. Ivan Lah izraža prevajalcu Cankarja in tolikih drugih naših pisateljev hvaležnost Slovencev. Nadaljnji jubilejni prispevek je iz peresa pesnika Boža Lovrića. Dr. Avgust Reisman, ki je bil Měrkov učitelj slovenščine v Slovenskem krožku l. 1912. ožaja spominje na lepe dni, ko se je tedajni filozof Měrka z nekaterimi češkimi tovariši in tovarišicami pričel ob Cankarjevi prozi in Zupančičevih verzih uvajati v slovenski jezik in literaturo. Na te spomine nadovezuje in jih izpopolnjuje z nekaterimi podrobnostmi J. K. Strakaty, ki pripisuje dr. Reismanu začetelji in sodelavci dr. Měrka skromno, vendar pa toplo počastili njegov jubilej. Kako se se ga spomnili drugi njegovi krogi? Zal da marljiv propagator Jugoslavije ni bil delezhen niti tisteza vidnega priznanja, ki si ga zapenja na prvi marsikateri manj zaslužen in manj delaven inozemski prijatelj našega naroda.

Praško glasbeno pismo

Zadnji tedni praškega glasbenega življenja so bili vprav krezovski bogati. Zlasti pomemben je bil izredni koncert Češke filharmonije, ki ga je dirigiral znani Erich Kleiber in izvajal filharmonični orkester. Najzanimivejšo točko programa je nudila nova stvaritev Vit. Nováka — »Jugosedska suita« (op. 64), v kateri je skladatelj globoko, toplo in iskreno objel ter umetniški oblikoval svojo domovino. V prvem delu (Pastorale) prinaša po kratkem fugiranem začetku tema z variacijami; v drugem stavku (Sanjanje), ki je pisan v rondoevi formi, mehko sanja o domačih lesih in ribnikih; tretji stavek (Nekdaj, — naziva ga tudi »Podhod Taboritova«) vsebinski slika husitsko vreme, formalno pa je važen zavoljo tega, ker Novák v njem svojice rešuje tehnični (ostinatni) in tektonični problem kompozicije; — v četrtem stavku (Bodi zdrav, moj rodni kraj!) skladatelj zmagovito zajema današnje južnočeško pokrajino in njenega duha arhitektonsko zelo zanimivo še posebej poglablja s kontrapunktno zapletenostjo Češke himne. Vprašanje oblike in kompozicijske tehnike je rešil Novák v svoji najnovjši skladbi (enakoti) v »Jesenki simfoniji«: ne-tradicionalno, v smislu novih dognanj. Strukturo, bistvo in vsebino celotne suite je sam podrobno analiziral v reviji »Tempo« XVIII, 5, str. 50 pod naslovom »Něco o Jihočedske súité.« — Ostali deli programa sta izpolnila Beethovnova D-dur (druga) simfonija in Calabrinijeva »Apeniška suita« (Suita agreste) v stari suitni formi. P. Calabrinij je izven itarije malone neznan kompozitor; novega ne prinaša ničesar in se poslužuje sredstev, ki večajo le vnani efekt, ne pa duhovne globine. — Kleiberjeva interpretacija vseh treh skladb, zlasti Beethovne, je bila odlična.

Važen muzikalni dogodek sta bila tudi dva koncerta slovitega angleškega zbora Fleet Street, ki je mojstrski prikazal vrsto madrigalov, motetov in ljudskih pesmi angleških skladateljev od 16. st. do danes: Bennett, Gibbons, Tomkins, Purcella, Williams, Wooda, Parrya, Rowleya, Byrda, Austina, Delusa in drugih. Zbor razpolaga z odlično pevsko tehniko ter interpretacijo — vse tja do naj-tanjših fines, in pa s svežimi, solanimi glasovi, ki mu delovni uspeh zagotavlja; s svojim izvajanjem je izprizal veliko glasovno kultiviranost. Skladbe same so po strukturi zanimive, melodično mehke, polne nordijske plastične globine, stilo pa odgovarjajoče formi in času nastaja. Oba koncerta angleških pevcev-ovl-

narjev je češka strokovna kritika sprejela z navdušenjem in polnim priznanjem. Veliko zanimanje je vzbudil ciklus Beethovnovih skladb, ki jih je izvajal priznani francoski pianist Frederic Lamond; na programu so bile tudi n. pr. A-pas-sonata, Sonata B-dur (velika sonata za klavir-kovi klavir), Valdštajnska, Mondschinsonata (cis-mol) itd. Lamondova tehnika je nedvomno še vedno virtuozna, vsebinsko-interpretacijski pa je podal skladbe nekako preveč analitično, zavoljo česar je izvenel duh grandiozne notranjosti Beethovnovih skladb bolj hladno ter ni nudil sintetične celote. Vendarle pa je bila celotna izvedba kvalitativno visoka in je razvila lepo stilno podobo stvariteljskega dejstvovanja genialnega skladatelja.

Med ostalimi koncerti sta bila pomembna zlasti dva koncerta Češke filharmonije; na enem je V. Talich s'jajno dirigiral prekrasnega »Araaela«, na drugem pa je bila izvajana vedno lepa Beethovnova IX. simfonija, ki jo je dirigiral Jiráek in so sodelovali Forralová, Krásová, Gleich, Pavelec in Praški Hlahol. Sledilo še koncert najboljšega Chopinovega Interpreterja, tudi pri nas znanega pianista Raoula Kocalskega, violinski koncert virtuosinje Fay Rafael, poslovljeni koncert nekot tako slavnega pianista Sauerja, koncert Sauerja, koncert Dvofakovih komornih skladb, ki jih je prikazal Praški kvartet s sodelovanjem H. W. Suskinda in poslednji koncert Pritomnosti, ki je priredila prvi večer sodobne češkoslovake glasbene proslave 20-letnice CSR (avtorji: J. Pejša, M. Kabelák, J. Svoboda, E. Hradecký i. dr.). Vsi so bili različno kvalitativni in so dosledni uspeh.

Med gledališkimi prireditvami omenjam Čajkovskega opero Evgenij Onegin; režiral jo je H. Thein, koreografiral J. Jenčík, dirigiral pa M. Zuma. Slišal sem jo z gostom J. Manželko, članom gledališča v Kaunasu; njegov glasovni material je sijajen, le kultura mu je še treba. Tako muzikalno kakor režijsko je Evgenij Onegin poleg Mozartovega Dona Giovannija najboljša dosedanja vpriizoritev praškega Narodnega gledališča v tej sezoni; dosegel je prodoren uspeh, katerega bo v prihodnjih dneh še zvečalo gostovanje Jarufe Novotne.

Navedenim vpriizoritvam se še pridružuje niz ostalih koncertov in oper, med katerimi je posebno važen Wagnerjev ciklus v Novem nemškem gledališču. Praško glasbeno dogajanje je v sredi sezone torej izredno pestro, polno novitet in ostalih umetnostnih stvaritev različnih razvojnih dob. Dragotin Ovetko

membe v gospodarski in socialni strukturi, so privedle naše pisatelje do dramatičnega čustvovanja in mišljenja. Tako sklepa sodelavec praških »Literarnih novic«.

Iskanje radostne knjige. Praški Evropski literarni klub je razpisal med svojimi člani značilno anketo s naslovom: »Kdaj radostno knjigo? Še bolj značilno in obsejno častno za kulturno višino Cehov je dejstvo, da je dobil prvo nagrado v znesku 2500 Kč predlog za knjigo o življenju in delu gospe Curie. To delo je izšlo šele nedavno in ga je spisala hčerka odkriteljice radija Eva Curie. Je to knjiga »iz dela potekajočega veselja, knjiga poguma in nezlomljive energije knjiga srca in duha velike slovanske žene«. Življenjski Marije Skłodowske-Curie je postal v kratkem času ena najuspešnejših svetovnih knjig, ker sugerira čitatelju ljubezen do človeka, vero v čistost in veličino človeškega srca, pogum in zaupanje v življenjski boj. — Druga knjiga, ki je zmagala v tej anketi Evropskega literarnega kluba, je roman flamskega pisatelja Ernesta Claesa »Veseli občani eihemske«, čigar »Brananski rod« je pravkar izšel v slovenskem prevodu. Tretja zmagovita knjiga radostnega značaja je roman Nemca Hansa Fallade »Stara srce gre po svetuc. Vsekar je zanimivo, da se v teh zamrznjenih časih pojavlja potreba radostne knjige in da pod tem pojmom ne razumejo cenene kaljivosti, marveč knjigo, ki vzbuja pogum in veselje do življenja.

Henrika Sienkiewicza roman »Pan Volodijovskij« je pravkar izdala Srpska književna zadruga v prevodu Gjorgja Živanovića in Vojislava Popovića. Skrbno natisnjeni prevod na več ko 600 straneh stane vezan samo Din 50. Prijateljem srbskohrvatskega štiva lahko samo priporočimo to izdajo Sienkiewiczevega slavnega spisa o poljskih bojih s Tatarji in Kozaki.

Dve publikaciji o sovjetski Rusiji. »So-cietná editrice di Novissimac« v Rimu je izdala o najnovejših razmerah v sovjetski Rusiji dve brošuri G. C. Baravellija: »Poesia e Ghepe« in »S. W. K.« V prvi razpravlja pisec, poslušujoč se v mnogih primerih sovjetskih virov, o položaju ruske znanosti in znanstvenikov, literature in pisateljev v zadnjih letih. Spis je sicer sestavljen v duhu protikomunistične propagande, vendar navaja pojave in dogodke, ki so znani tudi iz evropskega levčarskega tiska in ki samo do kazujejo da »porodila znanost, smučeništvo znanstvenikov«, literarni »mep«, »delovanje cenzure«, spravljajo vse kulturno življenje »na Prokurstvo« posteljo in da je duhovni razvoj narodov mogoč samo v svobodi. (Besede, ki smo jih navedli v narekovanju, so naslovi poglavij prviga Baravellijevega spisa). Drugi spis obravnava pojav in prakso priljubljenega dela v sovjetski Rusiji, zlasti pri graditvi tako zvanega Stalinovega belomorskega kanala. Vsekar je dvajset knjižica, ki dajeja mnogo misliti in ki kaže, koliko vredno je človeško dostojanstvo, sloveče na pravnem redu, zakonitosti in demokratičnih svobodninah.

Razmah teške dramatik. V najnovejši številki praških »Literarnih novic« je izšel članek Litovca »Češka sezona«, ki prihaja k nekaterim zanimivim sklepom. Pisec ugotavlja, da ni bilo še nikdar, odkar obstoji češka dramatika, v čeških gledališčih toliko domačih premier in tako uspešnih domačih vpriizoritvev, tako da šele sedaj lahko govorimo o češki sezoni. Wermerjevi »Ljudje na ledeni plošči«, Langerjeva »Konjeniška patrulca« in Čapkova »Bela bolezen« so najuspešnejše češke igre zadnjega časa. Največkrat igra na Pragi je Zakova »Sola« temelj življenja« (D 37/38). Lelošnji repertoar Nar. divaldla aloni na štirih izvirnih igrah; to podlaga namerava razširiti iz z novo dramo Karla Capka »Matic«. V Vinogradiškem gledališču je dosegla nova Langerjeva igra 30 repizit: isto gledališče pripravila še pet domačih novitet. V gledališču E. F. Buriana je dosegla češka igra rekord — 125 predstav. Pisec pravi, da vzrok teh uspehov češke drame ni v nedostajanju dobrih tujih novitet, marveč v tem, da so se češki pisatelji šele sedaj naučili pisati drame. Se nikdar ni imela češka literatura generacije, ki bi dramatično čutila in mislila: sedaj jo ima. K temu je prispevala svoj delež tudi sama loba, ki je sicer zopna, vendar pa dramatično. »Šele grozna predstava sveta, ki stoji na pragu pogube, šele pozornanje, ki ga previjva posameznik v območju političnih sil, šele razmajanost kulture in brutalne spre-

»Mi i Vč«, časopis Zdrženja gledaliških igralcev kraljevine Jugoslavije, prinaša v pravkar izšli 2. številki članek Rade Prezgerja »Pozorišna delo Maksima Gorkoga«, ki je zanimiv zlasti v zvezi s poslednjimi pri nas malo znanimi dramskimi deli velikega ruskega pisatelja. Nekrolog Branislava G. Nušiću je prekratek, da bi v reviji dramskih umetnikov primerno orisal zasluge tega avtorja za jugoslovensko dramo. Ivan Jerman označuje v kratkem, vendar na lepem sestavku Otona Zupančiča kot gledališkega kritika, dramaturga in intendant. Članek Nikole Jovanovića o slovesnem ruskem režiserju in inscenatorju karakterizira že naslov: »Majerholp — ugašena zvezda«. Izmed ostalih prispevkov te številke omeniamo intervju s skladateljem Pordešom na gledališka poročila iz Ljubljane in Maribora.

SPORT

Jutri nogometni turnir SK Ljubljana s Hermesom in Kranjem

Ker je Grazer Sportklub zadnji trenutek zaradi nepričakovanih zaprek odpovedal svojo udeležbo v Ljubljani, se je vodstvo SK Ljubljana odločilo, da priredi jutri domač turnir, na katerem bo nastopila Ljub-

ljana s dvema garniturama, razen tega pa še moštvi ZSK Hermesa in SK Kranja. Podrobnosti kakor tudi posamezni pari bodo objavljeni v jutrišnjih objavih.

MOTOKLUB »ILIRIJA« SPORTNI PLES DREVI OB 20. URI HOTEL »METROPOL« MIKLIC

Občni zbor ZSK Hermesa

Zemljičarji-Hermežani so zborovali! Ob prav lepi udeležbi aktivnih članov vseh sekcij ZSK Hermesa, je bil pred kratkim 20. redni občni zbor teke kluba.

Po poročilu funkcionarjev o splošnem stanju kluba so predložile svoja poročila posamezne sekcije, iz katerih je razvidno pestro sportno uciejstvovanje kluba v preteklem letu.

Najzanimivejšo je bilo poročilo moto-sekcije, v katerem je načelnik sekcije g. dr. Campa temeljito obrazložil dosedanje in bodoče delovanje naših motoristov. Sekcija je najmočnejša in najboljša v državi. Podal je načrt sporeda za bodoče delovanje sekcije in s posameznih dirkačev, posebno njenega najbolj zaslužnega in splošno znaneza »le-tečega Kranjaca« Stariča. Obrazložil je tudi važnost moto-sporta za današnje čase in predložil razmere, posebno v Ameriki in Nemčiji, kjer je motorizem najbolj razvit.

Kolesarska sekcija, za katero je pojal poročilo g. Grezore, je priredila tri velike meč. klubske dirke. Klubovi vozači pa so se udeležili tudi drugih dirk in častno znostopali klubove barve. Sekcija ima v svojih vrstah hanovskega prvaka juniorjev. Letos ima sekcija na programu pet prireditvev.

Table-teniška sekcija, ki ima v svoji sredi državnega prvaka, je ena najzmožnejših v državi. Baš te dni se je mudil njen član Merinko v Londonu, kjer je zastopal v svetovnem prvenstvu te panoge sporta našo državo.

Nogometna sekcija, katere načelstvo je prevzel v jesenski sezoni g. Kuhar, je vidno napredovala. Ima 105 članov in upati je, da se bo sekcija zopet krepko uveljavljala.

Sportni prostor ZSK Hermesa je poleg Stadiona eden najlepših v Ljubljani, ker ima tudi zidano gaderobo s kopalnico in toplotno mrežo vodo, razen tega je na njem prirejeno dirkališče za moto- in kolesarske dirke z dvignjenimi zavoji. Vsekaror za-sluzi klub, da se naše sportno občinstvo zanima zanj, ker je pokazal v več panogah krasne uspehe, tudi izven med naše ožje in širše domovine.

V upravnih odbor so bili izvoljeni soglasno: predsednik Jesih Jože, I. podpreds. Ivan Otrin, II. podpreds. Borštajn Franc, III. podpreds. dr. Campa Lojze, tajnik Campa Anton, blagajnik Plevel Franc, upravnik igrišča Hovar Lojze, gospodar Očepek Anton in vsi načelniki sekcij.

Razpis

tekmovalci v okviru I. zleta gorenjskih smučarjev v Bohinju (18. do 20. t. m.). Sobota 19. 2. 1938. Ob 14. uri pred Občinskim domom na Bistrici start za teke na 18 km, 6 km in 3 km za seniorje in juniorje — pravico do nastopa imajo vsi smučarji.

Nedelja 20. 2. 1938. Ob 8. uri za Gradcem nad hotelom Bellevue start za »slalom« za seniorje in juniorje, tekmuje se v razredih — ocenjuje v celoti. Vodstvo tekme si pridržuje pravico prenesti tekmovanje na drug teren. Ob 14. uri na Hansenovi skakalnici skoki za kombinacijo in solo skoki, pravico do nastopa imajo samo verificirani tekmovalci JZSS. Trening na skakalnici dovoljen do nedelje in sicer do 12. ure.

Splošna sločila: Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSS vendar imajo izjemo pravico do nastopa tudi neverificirani tekmovalci. Pravico do tekmoovanja za klasično prvenstvo GZSP imajo samo verificirani tekmovalci GZSP, to tekmovanje se vrši skupno s ostalimi tekmo-

TURNI SMUŠKI TECAJ ZVEZE ZA TUJSKI PROMET. Kakor že objavljeno priredi jutri Zveza za tujski promet celodnevni smuški tečaj na severnem pobočju Mladega vrha, levo od Selške doline. Za prevoz je najela poseben avtobus, ki odhaja ob 6. zjutraj izpred nebottične. Tečaj je namenjen vsem onim, ki žele napredovati v turnem smučanju. Za tečaj se je mogoče prijavititi tudi samo za en dan; prijave sprejema za jutri biljetarna FUT-NIK še do danes popoldne.

Smučarski klub Ljubljana obvešča vse smučarske klube, da ima na razpolago za vse prilike tekmovalni razne plakete za slalom, smuk, tek, sankanje in skoke ter diaplane. Po potrebi naj se klubi obrnejo na klubovega gospodarja Oskarja Kumerja, Ljubljana, fa. A. Gorec, Tyrševa cesta št. 1. SK Kranj. Obveščajo se igralci I. moštva, da igrajo v nedeljo na turnirju SK Ljubljana.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Jutri ob 18. igramo z Ljubljano na njenem igrišču. Oglejte si objavo na našem igrišču ali pri »Sport-Kmetu«.

Službena vremenska poročila

od 11. februarja.

Rateče — Planica, 870 m: —6, jasno, mirno, 5 cm novega snega na 90 podlage, prišč, skakalnico uporabne.

Planica — Slatna (Dom jilrije 1000 m): —5, pooblašeno, mirno, 5 prišča na 110 podlage, drsališče uporabno.

Rateče — Petelinček 1440 m: —4, pooblašeno, mirno, 5 cm novega snega na 115 podlage, prišč.

Kranjska gora, 810 m: —6, barometer pada, pooblašeno, mirno, 85 cm snega, prišč.

Dovlje — Mojstrana, 630 m: —2, pooblašeno, mirno, 3 prišča na 30 podlage.

Vogel, 1540 m: —2, deloma jasno, mirno, 10 prišča na 190 podlage.

Bled, 501 m: —2, barometer pada, pooblašeno, sren 23 cm, drsališče na jezera uporabno.

Pokljuka — Sporthotel, 1900 m: —4, oblašeno, 25 prišča na 105 podlage.

Sv. Janez v Bohinju, 530 m: —1, deloma jasno, mirno, 70 cm snega, prisojno, sren, osojno suh.

Zlatorog v Bohinju, 530 m: —10, pooblašeno, 90 cm snega, osrenjen.

Dom na Komni, 1520 m: —7, jasno, mirno, 10 prišča na 200 podlage.

Dom na Kravcu, 1700 m: —8, 100 cm snega, osojno suh, sicer osrenjen.

Iz Trbovelj

— Krajevni odbor Jadranske straže ima danes svoj občni zbor v Sokolekem domu ob 19.30. Po obnem zboru sledi predavanje s ekscitivnimi slikami »Od Sušaka do Bakra« Vabljeno, vstopnine ni.

Zapiski

»Življenje in svete prinese v prihodnji številki članek »Borba z zemeljskim magnetizmom, beležko »Pred sto leti«, nadaljevanje članka dr. Frana Göstla »Spolne zablode« (II. Ljubzečno življenje. III. Prostitucija) ter ilustrirani izvorni prispevek o Francoski Savojci o nje preteklosti in sedanjosti. Šestdesetletnice Edisonovega fonografa se spominja članek »Marija« je imela majhno lauzje, zemljepisno zanimivost prinaša sestavek »Mesto pod Skrlatno gor« (Nanking). Zabavna je črtica Hase Zelterstroema »Pametni Američani«, zanimiva beležka o človeku bodočnosti. Številko, ki prinaša poleg navedenega še drobiž in ilustracije, zaključujejo rubrike Fotoamater, Filatelija, Praktične novote Sah in Za bistre glave.

Veronika Deseniška Mileva Boltarjeva. Da pozivi repertoar, se drama zadnji čas uvedla pogosteje spremembe v zasebni vidnejših kreacij. Tako je v Zupančičevi »Veroniki Deseniški« namesto Mire Danilove za nekaj nastopov naštuđirala naslovno vlogo Mileva Boltarjeva. Njena Veronika je preprosto, v sebi razdrobljeno dekle, ki se, obteženo s tragično krivdo samozanega poseganja v moralni in gmotni red celjske dinastije, od vsega početka bori z neenakim orožjem in na koncu nujno propade. Človeško je njen lik manj izrepa, pa je morda prav zato se bližji stvarni podobi nesrečne Deseniške, ki se nam iz zgodovinske perspektive vidi bolj srceve lastne slabosti ko heroična figura. Namesto Boltarjeve simpatično podaja vlogo dvornice Brigitte Maša Slavčeva. L. M.

Naš članek »Italijanski pesnik Krassac« je pričel pred dnevi v prevodu »Il Popolo de Trieste«.

Jackson Gregory:

Juana Castanares

Roman

»Da, sin?« je mirno vprašal. Hawk je stopil s konja in se mu pridružil. »Domov se vračate, kaj?« »Domov.« »Ali smem z vami?« »Pozno bo, sinko.« Vstrijc sta krenila dalje. »Ali imate skrbi?« »Mar hodijo k vam samo tedaj, kadar imajo skrbi?« je radovedno vprašal Hawk. Padre Juan se je zasmejal, dobrodušno in neprisljano kakor otrok. »Seveda, tedaj posebno. A tako je tudi prav ali ne, senor? Samo otrok, ki ga kaj boli ali ki je bolan, kliče mater in očeta.« Hawk je priklimal: »Sele v nesreči se človek spomni Boga!« »A Bog to razume, sin,« mu je odvrnil duhovnik »Torej je v vaši srenji mnogo nesrečnih ljudi?« je nekam suho vprašal Hawk. Starec je vdano dvignil odprte roke in jih obesil. »Če bi ne bilo tako, bi se bil že pred petdesetimi leti vrnil v Španijo.«

»Buena!« je vzkljikal Hawk »O teh nesrečnih bi rad govoril z vami. Imate četrť ure časa zame?« Starec je znal kaj prevečano pogledati, kadar je tako naneslo. Zahihital se je in mu pokazal pot. »Se kak tucat korakov, pa sva pri meni. Jelite da prihajate iz hiše tega prismojenega Blondina?« »Prismojen je?« »Tako menda pravijo temu,« je mračno dejal stari mož. »Imenujejo ga peklenščka, ki se smeje. Nocoj je poslal pome; šel sem, ker grem vselej k vsakomur, kdor me kliče. Toda če bi ne bil sam Bog posegel vmes in izpodbil njegovih zlih namenov, bi jih bil moral izpodbiti ubogi stari oče Juan.« »Za nekakšno poroko je slo, kaj ne?« »Saj tako že veste, kakor je videti. — Nu, zdaj sva tu.« Hiša je bila stara, po španskem načinu zgrajena iz posušene opeke, na vrhučku okrog nje je raslo nekaj klavnega, prašnega gimčija in malocvetnih rožnih grmov. Starec je odprl vrata, potipal po napušči in prižgal svečo. Nato je stopil s svečo v roki naprej v majhno, golo sobo, ki je imela za vso opravo samo posteljo, stol in razpelo. Vljudno je ponudil gostu stol, sam je pa sedel na posteljno znožje. Julian Hawk je izpraznil enega svojih žepov na odoje. Srebrni novci so zažvenketali in precejšen kupček bankovcev se jim je pridružil.

»Za vaše sromake, padre, če hočete biti tako dobri, da sprejmete zanje to darilo.« Odmaknil se je in pogledal patru Juanu v presenečeni obraz. »Ali, ali, sin! To so stotaki — tisočaki!« »Nič ne de To je za vaše reveže. A ne za cerkev, da se prav razumeva. Za najpotrebnejše med potrebnimi, za žene z majhnimi otročički in velikimi skrbmi in za vse, ki jih je življenje neusmiljeno prizadelo.« »Vaš dar je plemenit, senor, in bo koristil mnogim, ki so ga vredni.« Starec je pogledoval zdaj darovalca, zdaj denar. A mahoma mu je zaigral na ustnicah boječ, nekam sramežljiv smehljaj. »V vaši deželi — saj ste Amerikan, kaj ne, senor? — pravijo, da podarjenemu konju človek ne sme gledati na zobe! Ali —« »Ali vendar bi radi vedeli, kdo sem? In odkod je denar?« Pater Juan, ki se je še vedno smehljaj, je priklimal in vzdihnil. »Mar je tako važno?« je osorno vprašal Hawk »Mislim, da ne! Ali —« »Spet ali!« je nestrpo vzkljikal Hawk. »S tem hočete reči da bi utegnili biti denar iz nepravilnih rok, ki ne smejo služiti niti dobri stvari?« »Utegnili bi biti na primer ukraden denar —« »Na to se zanesite, oče!« »Kaj? Ukraden je?« »Skoraj gotovo. A na žalost je malo verjetno, da bi ga mogla vrniti pravi lastnikom — če je sploh moči govoriti o takšnih!«

»Veste kaj, sin,« je rekel duhovnik in se zamišljeno podrgnil po nosu, »najbolje bo, da mi poveš vso historijo.« Tudi Julian Hawk je bil videti zamišljen. Nato je zdajci vprašal: »Ste morda že kaj slišali o nekem Gabilanu? O kapitanu Coioradu?« Oče Juan je vzmahnil z rokami. »Ta je tudi takšen kakor oni, ki ga imenujejo »smejočega se peklenščka«: moč z krvavimi rokami. Slab človek je celó v svojih očeh, ki me je pač gotovo sama prizanesljivost in potrpljenje Kot služabnik cerkve ne smem sprejeti od takšnega človeka nobenega darila.« Nekaj podobnega kakor globoko človeško ogorčenje mu je vzplamenelo v temnih, vdrtih očeh. »Ta človek se je nemara zgrozil nad svojimi lastnimi zločini; zbal se je za svojo ubogo dušo in si hoče tako kupiti božje odpustanje? Če ste, senor —« Premolknil je in v hipni slutnji prestrašen odskočil. »Vi? Vi ste ta razbojnik?« Brez strahu in plamenem srdu je vstal in iztegnil drhtečo roko. Živa slika duhovnika božjega, ki se pripravlja da izsuje prekletstvo cerkve na grenšikovo glavo Julian Hawk ga je začudeno ogledal, nazdanje pa svarače vzdignil roko in dejal: »Človek naj se sodi, oče! Tako pravi sveto pismo! Dajte da vam povem vso historijo. A name-njena je samo vašim ušesom!«

Mali oglasi

Prodaj: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Četrtošolec realke. 4000 kom. romčkov za sušenje vsakovrstne strelne opeke. 2 postelji v nočni omarici stari in čisto, prodam Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. Restoracijska kuharica. Sprejem kuharico. Prešivalke. Služkinjo.

Posest: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Večje število parcel kompleksov posestev. Dve sobi. Opremljeno sobo. Lepo prazno sobo. Sobe isca. Dve prazni sobi. Lokal za brivnico. Lokal za trgovski lokal.

Obrt: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Zozobzdravniško ordinacijo. Stroji. Sivalne stroje. Informacije. Dopisi.

Ženitve: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Razno. ZAKAJ TRPITE zaradi hrusta? Miroplast zapira ušesa, scitti živce proti hrustu.

Naše gledališče: DRAMA. Sobota 12. Rdeče rože. Premierski abonma. Nedelja 13. ob 15. Snežulčica Mladinska. OPERA. Sobota 12. La Bohème. Nedelja 13. ob 15. Heltega. MARIHORSKO GLEDALIŠČE. PTUJSKO GLEDALIŠČE.

SOKOL: Sokol Dolenji Logatec. Naša predpustna prireditev je izredno uspeša. Mladinske smučarske tekme sokolske župe Kranj bodo v nedeljo 13. t. m. v Podnartu. Tekmuje naraščaj in deca v smuku, smučkih lih, v teku in v skokih. Sokol Koroška Bela-Javornik nad 30 tekmovalk in tekmovalcev. Njima sledi društva Kranj, Radovljica, Bled, Trzin, Strazisce, Skofja Loka, Blejska Dobrava, Mojsstrana in Zirovnica.

Kupim: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Kapital: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Med mestom in deželo. Med mestom in deželo. Med mestom in deželo.

Novo spalnico: iz masivnega črnekevega lesa, svetli, polirano in kuhinjsko opremo, izredno poceni prodaja. Antično pohištvo: iz masivnega lesa, svetli, polirano in kuhinjsko opremo, izredno poceni prodaja. Stanovanje: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Tisoče zahval prejema »MORANA«: Znanstveni je odkril da regitura »KALE FLUID« sekretarno delovanje vseh žlez, krepil organizem in uravnovesja živčni sistem tako, da postaja človek zopet krepak in sposoben za delo. Živčno oslabeledim: Znanstveni je odkril da regitura »KALE FLUID« sekretarno delovanje vseh žlez, krepil organizem in uravnovesja živčni sistem tako, da postaja človek zopet krepak in sposoben za delo.

Nakup MIZARSKIH strojev! Iščem dobro ohranjeno hobelmašino: Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je danes po težki in mučni bolezni preminul gospod MANCINI ANTON. Pogreb bo v nedeljo 13. t. m. ob pol 4. uri pop. iz mrtvaške veže Splošne bolnice na pokopališče na Viču.

RADIO: Sobota 12. februarja. Ljubljana 12: Pesta muzika a plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Napovedi. — 17: Za delopust igrata Radijski orkester. — 17.40: Vpliv svetovne vojne na razvoj letalstva (g. Janko Colnar). — 18: Za zabavo in za ples igra šarmel učiteljskih abiturientov. — 18.40: O smernicah racionalnega gozdnega gospodarstva s posebnim ozirnom na javna dela II. pred. (inž. K. Tavčar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Zabaven in zelo poučen prevez Lovstikovovega »Paviljez iz leta 1870. — 22: Napovedi, poročila. — 22.20: Za vesel ločne igrata Radijski orkester.

JANKO TIČEK IN NJEGOVO OČE: ki obeta vsem velikim in malim bralcem (in izrevalcem) obilo vedrih trenutkov. Pozor! V NEDELJO, 13. t. m. Družje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Stanovanje: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Dvosob. stanovanje v pritličju, oddam takoj. Prosim trgovina Pavlin, Kongresni trg 16. Stanovanja: Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din. Dvosob. stanovanje (vrem. s kopalnico) s čim v bližini centra, takoj. Ponudbe na ogled Jutra pod »Šubo« soline. — 27.65-21.

Sprejmemo agilnega potnika-zastopnika: za Slovenijo in Medmurje za prodajo 1. a. svinjske masti in stanine po ugodnih pogojih in primernih cenah. Kupujem stalno rabljene vreče za sol in tesan stavbn. les. — Ponudbe nasloviti na tvrdko HAAS Aleksander. Sombor (Bačka). NA VOGALNI PARCELI FUGNERJEVE IN ILIRSKÉ ULICE bo do jeseni zgrajena stanovanjska hiša s poslovnimi lokali. v pritličju — Interesenti-najemniki naj se čim prej javijo pri stavbnem podjetju SLOGRAD D. D. Vrtača 9 kjer dobe vse informacije.

Rešaver Jakob: Umrl nam je naš nepozabljeni oče. V 96. letu starosti. Divača, Ljubljana, Trst, Vicenza, 10. februarja 1938. Zalujoče rodbine RESAVER, MODRIJAN. Zalujoče rodbine: IVANA JERŠE roj. Večaj vdova po strojevodji drž. žel. Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 13. t. m. ob 2. uri popoldne izpred mrtvaške veže Zaveštisa sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu. LJUBLJANA, dne 11. februarja 1938. Zalujoči rodbini: BREZNIK in VEČAJ.

Rešaver Jakob: Umrl nam je naš nepozabljeni oče. V 96. letu starosti. Divača, Ljubljana, Trst, Vicenza, 10. februarja 1938. Zalujoče rodbine RESAVER, MODRIJAN. Zalujoče rodbine: IVANA JERŠE roj. Večaj vdova po strojevodji drž. žel. Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 13. t. m. ob 2. uri popoldne izpred mrtvaške veže Zaveštisa sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu. LJUBLJANA, dne 11. februarja 1938. Zalujoči rodbini: BREZNIK in VEČAJ.